

FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe
za okres zakończony 31.12.2018 roku

Sprawozdanie sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości Finansowej

FABRYKI MEBLI
„FORTE” S.A.
ul. Biała 1
07-300 Ostrów Mazowiecka
Polska
www.forte.com.pl

Ostrów Mazowiecka, 04 kwietnia 2019 roku

SPIS TREŚCI

Wybrane dane finansowe	3
JEDNOSTKOWY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (BILANS)	6
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	8
JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	9
1. Informacje ogólne	10
2. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	12
2.1. Profesjonalny osąd	12
2.2. Niepewność szacunków	12
3. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	12
4. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości oraz korekty błędów	13
5. Zmiany w istniejących standardach oraz nowe regulacje obowiązujące dla okresów rozpoczynających się od 1 stycznia 2019 roku i później	16
6. Istotne zasady rachunkowości	16
6.1. Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	16
6.2. Przychody	16
6.3. Zysk netto na akcję	17
6.4. Leasing	17
6.5. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej	17
6.6. Koszty finansowania zewnętrznego	17
6.7. Odprawy emerytalne	18
6.8. Płatności w formie akcji własnych	18
6.9. Podatki	18
6.10. Rzeczowe aktywa trwałe	20
6.11. Wartości niematerialne	20
6.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	21
6.13. Zapasy	22
6.14. Aktywa finansowe	22
6.15. Utrata wartości aktywów finansowych	22
6.16. Zobowiązania finansowe oraz pozostałe zobowiązania	23
6.17. Rachunkowość zabezpieczeń	24
6.18. Pochodne instrumenty finansowe	24
6.19. Rezerwy	24
7. Informacje dotyczące segmentów działalności	25
8. Sezonowość działalności	25
9. Przychody i koszty	25
9.1. Przychody ze sprzedaży	25
9.2. Pozostałe przychody operacyjne	26
9.3. Pozostałe koszty operacyjne	26
9.4. Przychody finansowe	26
9.5. Koszty finansowe	26
9.6. Koszty według rodzajów	27
9.7. Koszty amortyzacji ujęte w rachunku zysków i strat	27
9.8. Koszty świadczeń pracowniczych	27
10. Podatek dochodowy	27
10.1. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	28
10.2. Odroczony podatek dochodowy	28
11. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	29
12. Zysk przypadający na jedną akcję	30
13. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	30
14. Leasing	30
14.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu	30
14.2. Zobowiązania z tytułu umów leasingu operacyjnego i umów dzierżawy z opcją zakupu	31
14.3. Wpływ MSSF 16 na sprawozdanie Spółki	31

15. Świadczenia pracownicze	31
15.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia.....	31
16. Rzeczowe aktywa trwałe	33
17. Wartości niematerialne	35
18. Inwestycje w jednostki zależne i współkontrolowane	36
18.1. Testy na utratę wartości akcji i udziałów w jednostkach zależnych.....	38
19. Pozostałe należności długoterminowe.....	38
20. Zapasy.....	38
21. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności krótkoterminowe	39
22. Rozliczenia międzyokresowe	40
23. Pochodne instrumenty finansowe.....	41
24. Udzielone pożyczki.....	41
25. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	41
26. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe.....	42
26.1. Kapitał podstawowy.....	42
26.2. Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	42
26.3. Pozostałe kapitały.....	43
26.4. Niepodzielony wynik finansowy i ograniczenia w wypłacie dywidendy	44
26.5. Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji.....	44
27. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki.....	44
28. Rezerwy	46
29. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe)	46
30. Zobowiązania warunkowe	47
31. Sprawy sądowe	48
32. Informacje o podmiotach powiązanych.....	48
32.1. Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo.....	48
32.2. Pozostałe transakcje	49
33. Instrumenty finansowe.....	52
33.1. Wartość bilansowa.....	52
33.2. Hierarchia wartości godziwej	53
33.3. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat dotyczących instrumentów finansowych ujęte w rachunku zysków i strat.....	55
34. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	56
34.1. Ryzyko stopy procentowej.....	56
34.2. Ryzyko walutowe.....	57
34.3. Ryzyko kredytowe.....	60
34.4. Ryzyko związane z płynnością	61
35. Zarządzanie kapitałem.....	61
35.1. Transakcje z udziałem Zarządu, kluczowego kierownictwa lub członków ich najbliższych rodzin.....	62
35.2. Podmiot o znaczącym wpływie na Spółkę	62
35.3. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi	62
35.4. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Spółki	62
35.5. Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych.....	63
36. Struktura zatrudnienia.....	64
37. Zdarzenia następujące po dacie bilansu	64

Wybrane dane finansowe

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
	przekształcone		przekształcone	
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów, materiałów i usług	1 095 082	1 160 125	256 646	273 311
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	50	65 055	12	15 326
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	2 471	66 707	579	15 715
Zysk (strata) okresu	(2 534)	54 780	(594)	12 906
Całkowite dochody netto okresu	(23 614)	111 820	(5 534)	26 343
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	28 799	66 667	6 749	15 706
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(72 883)	(47 708)	(17 081)	(11 239)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	45 778	(38 443)	10 729	(9 057)
Zwiększenie/ Zmniejszenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	1 694	(19 484)	397	(4 590)
Liczba akcji (w szt.)	23 930 769	23 930 769	23 930 769	23 901 084
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł /EUR)	0,00	0,00	0,00	0,00
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł/ EUR)	(0,11)	2,29	(0,02)	0,54
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Suma aktywów	934 973	901 017	217 436	216 025
Zobowiązania razem	357 270	299 700	83 086	71 855
Zobowiązania długoterminowe	14 811	130 107	3 444	31 194
Zobowiązania krótkoterminowe	342 459	169 593	79 642	40 661
Kapitał własny	577 703	601 317	134 350	144 170
Kapitał podstawowy	23 931	23 931	5 565	5 738
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł /EUR)	24,14	25,13	5,61	6,02

JEDNOSTKOWY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

		31 grudnia 2018	31 grudnia 2017 (przekształcone)
Działalność kontynuowana	Nota		
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	9.1.	1 084 745	1 151 433
Przychody ze sprzedaży usług	9.1.	10 337	8 692
Przychody ze sprzedaży		1 095 082	1 160 125
Koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów	9.6.	(776 332)	(766 351)
Koszt własny sprzedanych usług	9.6.	(4 148)	(3 478)
Koszt własny sprzedaży		(780 480)	(769 829)
Zysk brutto ze sprzedaży		314 602	390 296
Pozostałe przychody operacyjne	9.2.	1 535	1 511
Koszty sprzedaży	9.6.	(263 313)	(271 639)
Koszty ogólnego zarządu	9.6.	(48 219)	(47 202)
Pozostałe koszty operacyjne	9.3.	(4 555)	(7 911)
Zysk (strata) z działalności operacyjnej		50	65 055
Przychody finansowe	9.4.	6 579	8 699
Koszty finansowe	9.5.	(4 158)	(7 047)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		2 471	66 707
Podatek dochodowy	10.	(5 005)	(11 927)
Zysk (strata) okresu z działalności kontynuowanej		(2 534)	54 780
Zysk (strata) okresu		(2 534)	54 780
Zysk (strata) na jedną akcję za okres (w złotych):	12.		
– podstawowy		(0,11)	2,29
– rozwodniony		(0,11)	2,29

JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

		31 grudnia 2018	31 grudnia 2017 (przekształcone)
Zysk (strata) okresu	Nota	(2 534)	54 780
Inne całkowite dochody netto, w tym:		(21 080)	57 040
Pozycje, które w przyszłości nie zostaną zreklasyfikowane do rachunku zysków i strat		(202)	95
Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	15.1	(249)	117
Podatek odroczony dotyczący świadczeń pracowniczych		47	(22)
Pozycje, które w przyszłości mogą zostać zreklasyfikowane do rachunku zysków i strat	26.3.	(20 878)	56 945
Rachunkowość zabezpieczeń		(43 997)	68 586
Koszt zabezpieczenia		28 034	(1 829)
Podatek odroczony		(4 915)	(9 812)
Całkowite dochody ogółem za okres		(23 614)	111 820

JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (BILANS)

		31 grudnia 2018	31 grudnia 2017 (przekształcone)	1 stycznia 2017 (przekształcone)
Aktywa trwałe	Nota	557 049	518 281	467 719
Rzeczowe aktywa trwałe	16.	254 327	235 306	236 155
Wieczyste użytkowanie gruntów	16.	10 138	10 138	10 142
Wartości niematerialne	17.	1 167	1 330	968
Inwestycje w jednostki zależne i współkontrolowane	18.	260 974	162 974	154 394
Udzielone pożyczki	24.	21 591	74 988	60 946
Pozostałe należności długoterminowe	19.	103	112	119
Należności z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	23.	8 749	33 433	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		-	-	4 995
Aktywa obrotowe		377 924	382 736	374 778
Zapasy	20.	140 409	145 932	143 247
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	21.	151 132	164 133	173 482
Należności z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	23.	17 119	18 210	-
Należności z tytułu podatku dochodowego		23 308	6 398	-
Rozliczenia międzyokresowe	22.	5 124	3 028	2 497
Udzielone pożyczki	24.	5 954	12 351	2 960
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	25.	34 878	32 684	52 592
SUMA AKTYWÓW		934 973	901 017	842 497
Kapitał własny		577 703	601 317	492 905
Kapitał podstawowy	26.	23 931	23 931	23 901
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	26.	114 556	114 556	113 214
Kapitał rezerwowy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	26.	3 266	48 029	(9 291)
Koszt zabezpieczenia	26.	17 687	(6 198)	(5 823)
Kapitał z połączenia	26.	(1 073)	(1 073)	(1 073)
Program motywacyjny	26.	2 354	2 354	2 354
Pozostałe kapitały rezerwowe	26.	395 679	341 274	248 859
Zyski zatrzymane	26.	21 303	78 444	120 764
Zobowiązania długoterminowe		14 811	130 107	170 862
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	27.	-	115 315	152 808
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		10 166	11 195	-
Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia		3 675	3 296	3 283
Rozliczenia międzyokresowe		-	-	13
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	23.	-	-	13 916
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	14.	970	301	842
Zobowiązania krótkoterminowe		342 459	169 593	178 730
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	29.	166 217	159 020	152 839
Zobowiązania kontraktowe	29.	699	1 125	587
Zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		-	-	10 176
Bieżąca część oprocentowanych kredytów bankowych i pożyczek	27.	172 111	6 051	6 729
Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	23.	-	-	4 744
Rezerwy	28.	2 800	2 722	2 579
Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu	14.	632	675	1 076
Zobowiązania razem		357 270	299 700	349 592
SUMA PASYWÓW		934 973	901 017	842 497

JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017 (przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk/(strata) okresu	(2 534)	54 780
Korekty o pozycje:	31 333	11 887
Amortyzacja	23 178	22 631
(Zyski) /straty z tytułu różnic kursowych	(2 755)	(2 369)
Odsetki i dywidendy netto	2 616	(6 229)
(Zysk)/strata z działalności inwestycyjnej	114	892
Zmiana stanu należności	13 010	9 355
Zmiana stanu zapasów	5 523	(2 685)
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	4 531	4 280
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	(2 055)	4 590
Zmiana stanu rezerw	-	(2 184)
Podatek dochodowy zapłacony	(18 000)	(25 690)
Podatek wykazany w rachunku zysków i strat	5 005	9 116
Rezerwa na świadczenia emerytalne	166	135
Pozostałe korekty	-	45
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	28 799	66 667
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	493	769
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(39 102)	(21 032)
Nabycie aktywów finansowych	(98 000)	(8 630)
Dywidendy otrzymane	485	7 796
Odsetki otrzymane	1 115	877
Udzielone pożyczki	(2 210)	(32 106)
Splata udzielonych pożyczek	64 336	4 618
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(72 883)	(47 708)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpłaty na kapitał	-	1 371
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	62 824	10 917
Splata kredytów	(12 221)	(42 301)
Dywidendy wypłacone	-	(4 780)
Odsetki zapłacone	(4 151)	(2 484)
Splata zobowiązań z tytułu leasingu	(674)	(1 166)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	45 778	(38 443)
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	1 694	(19 484)
Różnice kursowe netto	(500)	425
Środki pieniężne na początek okresu	32 684	52 593
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	34 878	32 684

JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Zyski zatrzymane	Kapitał rezerwowý z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Koszt zabezpieczenia	Pozostałe kapitały rezerwowe	Kapitał z połączenia	Program motywacyjny	Razem
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	23 931	114 556	72 246	48 029	-	341 274	(1 073)	2 354	601 317
Zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przekształcenie danych na skutek zastosowania MSSF 9	-	-	6 198	-	(6 198)	-	-	-	-
Na dzień 1 stycznia 2018 roku po korektach	23 931	114 556	78 444	48 029	(6 198)	341 274	(1 073)	2 354	601 317
Odpis wyniku lat ubiegłych na kapitał rezerwowý	-	-	(54 405)	-	-	54 405	-	-	-
Koszt zabezpieczenia w okresie sprawozdawczym	-	-	-	-	24 867	-	-	-	24 867
Kwoty przeklasyfikowane do sprzedaży	-	-	-	7 981	3 166	-	-	-	11 147
Rachunkowość zabezpieczeń	-	-	-	(51 978)	-	-	-	-	(51 978)
Podatek odroczone	-	-	-	(766)	(4 149)	-	-	-	(4 915)
Rezerwy na świadczenia pracownicze	-	-	(202)	-	-	-	-	-	(202)
Wynik bieżący	-	-	(2 534)	-	-	-	-	-	(2 534)
Całkowite dochody za okres	-	-	(2 736)	(44 763)	23 885	-	-	-	(23 614)
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	23 931	114 556	21 303	3 266	17 687	395 679	(1 073)	2 354	577 703

JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku (przekształcone)

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	Zyski zatrzymane	Kapitał rezerwowy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	Koszt zabezpieczenia	Pozostałe kapitały rezerwowe	Kapitał z połączenia	Program motywacyjny	Razem
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	23 901	113 214	114 941	(9 291)	-	248 859	(1 073)	2 354	492 905
Zmiany przyjętych zasad (polityki) rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przekształcenie danych na skutek zastosowania MSSF 9	-	-	5 823	-	(5 823)	-	-	-	-
Na dzień 1 stycznia 2017 roku po przekształceniu	23 901	113 214	120 764	(9 291)	(5 823)	248 859	(1 073)	2 354	492 905
Odpis wyniku lat ubiegłych na kapitał rezerwowy	-	-	(92 415)	-	-	92 415	-	-	-
Podwyższenie kapitału w związku z realizacją programu motywacyjnego	30	1 342	-	-	-	-	-	-	1 372
Wypłata dywidendy za 2016 rok	-	-	(4 780)	-	-	-	-	-	(4 780)
Koszt zabezpieczenia w okresie sprawozdawczym	-	-	-	-	(854)	-	-	-	(854)
Rachunkowość zabezpieczeń	-	-	-	64 886	-	-	-	-	64 886
Kwoty przeklasyfikowane do sprzedaży	-	-	-	3 699	(975)	-	-	-	2 725
Podatek odroczone	-	-	-	(11 266)	1 454	-	-	-	(9 812)
Wynik bieżący	-	-	54 780	-	-	-	-	-	54 780
Rezerwy na świadczenia pracownicze	-	-	95	-	-	-	-	-	95
Całkowite dochody za okres	-	-	54 875	57 320	(375)	-	-	-	111 820
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	23 931	114 556	78 444	48 029	(6 198)	341 274	(1 073)	2 354	601 317

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Jednostkowe sprawozdanie finansowe Fabryk Mebli „FORTE” S.A. obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku.

FABRYKI MEBLI „FORTE” S.A. powstała z przekształcenia FABRYK MEBLI „FORTE” Sp. z o. o. w Spółkę akcyjną w dniu 9 grudnia 1994 r. Pierwotnie tj. od dnia 17 czerwca 1992 r. Spółka prowadziła działalność pod firmą „FORTE” Sp. z o. o. w dniu 25 listopada 1993 r. na mocy aktu notarialnego nastąpiło przyłączenie „FORTE” Sp. z o. o. do Spółki pod nazwą FABRYKI MEBLI „FORTE” Sp. z o. o. Pod nazwą FABRYKI MEBLI „FORTE” Sp. z o. o. Spółka prowadziła działalność, aż do czasu przekształcenia w Spółkę akcyjną.

Spółka jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (dawniej XXI Wydział Gospodarczy), pod numerem KRS 21840.

Spółce nadano numer statystyczny REGON: 550398784.

Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Spółki jest:

- produkcja mebli,
- świadczenie usług w zakresie marketingu, promocji, organizacji wystaw, konferencji,
- prowadzenie działalności handlowej w kraju oraz za granicą.

Siedziba Spółki znajduje się w Ostrowi Mazowieckiej na ul. Białej 1.

Skład Zarządu Spółki

Skład Zarządu Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień publikacji raportu:

- Maciej Formanowicz – Prezes Zarządu
- Klaus Dieter Dahlem – Członek Zarządu
- Mariusz Gazda – Członek Zarządu
- Maria Florczuk- Członek Zarządu
- Andreas Disch – Członek Zarządu

Zmiany w składzie Zarządu

W dniu 8 maja 2018 roku Pan Gert Coopmann zrezygnował z pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki. Powodem rezygnacji były sprawy osobiste.

W dniu 8 maja 2018 roku Rada Nadzorcza Spółki powołała Pana Andreasa Disch na Członka Zarządu Fabryk Mebli „FORTE” S.A.

Skład Rady Nadzorczej

- Zbigniew Sebastian – Przewodniczący
- Stanisław Krauz - Członek
- Jerzy Smardzewski – Członek
- Bernard Woźniak – Członek
- Piotr Szczepiórkowski – Członek
- Jacek Tucharz - Członek

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej

W dniu 21 czerwca 2018 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki ustaliło, że Rada Nadzorcza będzie składać się z sześciu członków i powołało na nową kadencję wyżej wymienione osoby.

Identyfikacja oraz zatwierdzenie sprawozdania finansowego.

Spółka sporządziła jednostkowe sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku, które zostało zatwierdzone przez Zarząd do publikacji w dniu 4 kwietnia 2019 roku.

Inwestycje Spółki

Spółka posiada inwestycje w następujących jednostkach zależnych i współkontrolowanych:

Jednostki zależne	Siedziba	Zakres działalności	Procentowy udział Spółki w kapitale	
			31.12.2018	31.12.2017
MV FORTE GmbH	Erkelenz (Niemcy)	Przedstawicielstwo handlowe	100%	100%
FORTE MÖBEL AG	Baar (Szwajcaria)	Przedstawicielstwo handlowe	99%	99%
FORTE BALDAI UAB	Wilno (Litwa)	Przedstawicielstwo handlowe	100%	100%
FORTE SK S.r.o	Bratysława (Słowacja)	Przedstawicielstwo handlowe	100%	100%
FORTE FURNITURE Ltd.	Preston (Wielka Brytania)	Przedstawicielstwo handlowe	100%	100%
FORTE IBERIA S.l.u.	Walencja (Hiszpania)	Przedstawicielstwo handlowe	100%	100%
FORTE MOBILIER SARL	Lyon (Francja)	Przedstawicielstwo handlowe	100%	100%
KWADRAT Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Obsługa nieruchomości i wynajem	81%	81%
<i>*GALERIA KWADRAT Sp. z o.o.</i>	<i>Bydgoszcz</i>	<i>Zarządzanie nieruchomościami</i>	<i>81%</i>	<i>81%</i>
TM HANDEL Sp. z o.o.	Warszawa	Doradztwo w zakresie prowadzenia działalności i zarządzania	100%	100%
TM HANDEL Sp. z o.o. S.K.A.	Ostrów Mazowiecka	Kupno, sprzedaż i zarządzanie nieruchomościami, doradztwo w zakresie prowadzenia działalności i zarządzania	100%	100%
<i>**FORT INVESTMENT Sp. z o.o.</i>	<i>Ostrów Mazowiecka</i>	<i>Kupno, sprzedaż i zarządzanie nieruchomościami, doradztwo w zakresie prowadzenia działalności i zarządzania</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>
TANNE Sp. z o.o. *****	Warszawa	Działalność wytwórcza	100%	100%
DYSTRI-FORTE Sp. z o. o.***	Warszawa	Magazynowanie i przechowywanie towarów	100%	100%
ANTWERP Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	Działalność firm centralnych i holdingów	-	100%
Forte Brand Sp. z o.o.****	Warszawa	Dzierżawa własności intelektualnej, wynajem i zarządzanie nieruchomościami	100%	100%
FORESTIVO Sp. z o.o.	Suwałki	Handel surowcami do produkcji płyty wiórowej	50%	50%
FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT. LTD	Chennai (Indie)	Produkcja i sprzedaż mebli	50%	50%
ANTWERP FP SP. z o. o.	Ostrów Mazowiecka	pośrednictwo w sprzedaży mebli	100%	100%

- * spółka pośrednio powiązana - 100% zależna od KWADRAT Sp. z o.o.
- ** spółka pośrednio powiązana - 100% zależna od TM HANDEL Sp. z o.o.
- ***zmiana siedziby na Ostrów Mazowiecką z dniem 02.02.2018 r.
- **** zmiana nazwy z Terceira Sp. z o.o. na FORTE- BRAND Sp. z o.o. z dniem 15.02.2018 r.
- ***** zmiana siedziby na Ostrów Mazowiecką z dniem 13.03.2018 r.

Opis zmian dokonanych w składzie Grupy w ciągu okresu sprawozdawczego

W dniu 17 kwietnia 2018 Spółka zależna Antwerp Sp. z o.o. w likwidacji została wykreślona z rejestru przedsiębiorców KRS.

2. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

2.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Klasyfikacja umów leasingowych

Spółka dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i korzyść z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. Weryfikacja przeprowadzona w zakończonym okresie sprawozdawczym nie wykazała konieczności korekty odpisów amortyzacyjnych.

2.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Utrata wartości aktywów

Spółka przeprowadziła analizę utraty wartości zapasów, środków trwałych oraz udzielonych pożyczek. Skutki przeprowadzonej analizy zaprezentowano odpowiednio: zapasy w nocie 20, środki trwałe w nocie 16. W przypadku udzielonych pożyczek nie stwierdzono przesłanek utraty wartości.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Spółka kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w nocie 33.

Wycena rezerw

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w nocie 15.

3. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez Spółkę

w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania, bądź istotnego ograniczenia przez nią dotychczasowej działalności.

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych (tysięcy zł).

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, za wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych oraz aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie sytuację finansową i majątkową Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz wyniki i przepływy pieniężne za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku.

W celu pełnego zrozumienia sytuacji finansowej i wyników działalności Fabryk Mebli „FORTE” S.A. jako Jednostki Dominującej w Grupie Kapitałowej niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie z rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym za okres zakończony 31 grudnia 2018 r.

Sprawozdania te będą dostępne na stronie internetowej Spółki pod adresem www.forte.com.pl w terminie zgodnym z raportem bieżącym dotyczącym terminów przekazania raportu rocznego i skonsolidowanego raportu rocznego za 2018 rok.

Oświadczenie o zgodności

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Spółkę działalność, w zakresie stosowanych przez Spółkę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Waluta funkcjonalna i waluta sprawozdań finansowych

Walutą funkcjonalną Spółki oraz walutą sprawozdawczą niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego jest złoty polski.

4. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości oraz korekty błędu

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego jednostkowego sprawozdania finansowego za 2018 roku są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego sprawozdania finansowego za 2017 rok, z wyjątkiem zmian opisanych poniżej.

▪ MSSF 9 *Instrumenty finansowe*

Nowy standard został opublikowany w dniu 24 lipca 2014 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później.

Celem standardu jest uporządkowanie klasyfikacji aktywów finansowych oraz wprowadzenie jednolitych zasad podejścia do oceny utraty wartości dotyczących wszystkich instrumentów finansowych.

Standard wprowadza następujące kategorie instrumentów finansowych:

- wyceniane wg zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona od przyjętego przez Spółkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów.

MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalenia odpisów aktualizujących. Model ten opiera się na oczekiwanych stratach kredytowych.

W zakresie rachunkowości zabezpieczeń zmiany miały na celu ściślejsze dopasowanie rachunkowości zabezpieczeń do modelu zarządzania ryzykiem.

Od 1 stycznia 2018 roku Spółka klasyfikuje instrumenty zgodnie z przyjętym modelem biznesowym do następujących kategorii wyceny:

- Wyceniane według zamortyzowanego kosztu
Są to instrumenty dłużne utrzymywane w celu ściągnięcia umownych przepływów pieniężnych, które obejmują wyłącznie spłaty kapitału i odsetek (spełniają test SPPI).
Do tej kategorii zalicza aktywa finansowe w postaci udzielonych pożyczek, należności handlowych, środków pieniężnych, oraz zobowiązania handlowe i kredyty bankowe.
- Wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Do tej kategorii zaliczane są wszelkie instrumenty, które nie spełniają kryteriów wyceny według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Do tej kategorii zalicza się w szczególności instrumenty finansowe nie spełniające testu SPPI. Zyski lub straty wynikające z wyceny takich aktywów ujmują się w wyniku finansowym w okresie, w którym powstały.

- Wycena rachunkowości zabezpieczeń
Spółka dokonując wyceny instrumentów zabezpieczających zgodnie z przyjętymi w MSSF9 założeniami weryfikuje istnienie powiązania pomiędzy instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną na każdy moment sprawozdawczy oraz dokonuje wyceny wyodrębniając wartość wewnętrzną i czasową. Skutki takiej wyceny ujmowane są w innych całkowitych dochodach.

Skutki zastosowania MSSF 9

Dla Spółki najistotniejszą pozycję stanowią instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Należności z tytułu dostaw i usług z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania nie podlegają dyskontowaniu i są wyceniane w wartości nominalnej. Spółka na potrzeby analizy oczekiwanych strat kredytowych dokonała analizy portfelowej i zastosowała uproszczoną matrycę odpisów w poszczególnych przedziałach wiekowych. Analizę przeprowadzono na podstawie danych historycznych uwzględniając wskaźniki niewypelnienia zobowiązań, a następnie skorygowano je o oczekiwane zdarzenia przyszłe. Analizie poddano przychody i należności Spółki. Spółka dokonała analizy historycznej odpisów aktualizujących należności. Analiza obejmowała ostatnie 5 lat. Główną kategorię należności stanowią należności związane z podstawową działalnością tj. sprzedaż mebli. Badanie dotyczyło udziału utworzonych przez Spółkę odpisów aktualizujących, dotyczących niespłaconych należności w wygenerowanych w danym roku przychodach ze sprzedaży. Przeciętny udział niespłaconych należności w badanym okresie ustalono na 0,02%. Saldo należności z tytułu dostaw i usług Spółki na koniec 2017 roku w wysokości 113 225 tys. zł zostało przemnożone przez uzyskany współczynnik. Odpis jaki powinien zostać utworzony i wprowadzony jako korekta bilansu otwarcia wyniósłby ok. 23 tys. zł. W związku z nieistotnym wpływem na obraz sprawozdania zdecydowano o niewprowadzaniu powyższej korekty. Dane użyte do analizy przedstawia poniższa tabela:

Rok	Przychody ze sprzedaży	Utworzone odpisy na należności	Rozwiązane	Odpis persaldo	% udział w wygenerowanych przez spółkę przychodach „odpisów aktualizujących dotyczący niespłaconych należności	Należności z tytułu dostaw i usług 31.12.2017 - jednostki pozostałe	Kwota potencjalnego odpisu na BO
2013	666 554	264	153	111	0,02%	74 600	
2014	821 631	591	231	360	0,04%	110 762	
2015	954 706	114	224	-113	-0,01%	138 478	
2016	1 104 556	613	36	577	0,05%	146 933	
2017	1 160 126	679	612	67	-0,03%	113 225	
	4 707 573	2 261	1 259	1 002	0,02%		23

Ponadto Spółka od 1 stycznia 2018 roku zastosowała nowy standard w zakresie rachunkowości zabezpieczeń i na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość wewnętrzną oraz wartość czasową opcji walutowych zaprezentowała w pozycji „kapitały z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających” oraz jako „koszt zabezpieczenia” w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, zgodnie z aktualnymi wymogami MSSF 9.

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z MSR 39 Spółka ujęła w rachunku zysków i strat w pozycji „Zysk (strata) z pochodnych instrumentów finansowych” wartość czasową strategii opcyjnych w kwocie (-) 7 652 tys. zł oraz podatek odroczonej w kwocie 1 454 tys. zł.

Zgodnie z MSSF 9, na dzień 1 stycznia 2018, zarówno wartość wewnętrzną, jak i czasową opcji zabezpieczających w ramach rachunkowości zabezpieczeń ujęta została w kapitałach Spółki. Spółka wykazała w sprawozdaniu finansowym efekt

odwrócenia wartości czasowej opcji z końca 2017 roku, wykazując w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „koszt zabezpieczenia” kwotę 6 198 tys. zł. Poniższa tabela prezentuje skutki wprowadzonego przekształcenia:

Rachunek zysków i strat	2017 rok	2017 rok	Zmiana
	Dane opublikowane	Dane przekształcone	
Zysk (strata) z pochodnych instrumentów finansowych	(463)	-	(463)
Podatek dochodowy	(11 839)	(11 927)	(88)
Zysk netto	54 405	54 780	375
Bilans pasywa			
Koszt zabezpieczenia	-	(6 198)	(6 198)
Zyski zatrzymane	72 246	78 444	6 198

Poniższa tabela prezentuje wpływ wdrożenia MSSF 9 na zmianę klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych Spółki na dzień 1 stycznia 2018 roku

Klasy instrumentów finansowych MSR 39	Klasyfikacja MSSF 9	Wartość bilansowa MSR 39	Wartość bilansowa MSSF 9
Akcje i udziały nienotowane	Dostępne do sprzedaży	3	3
Dostawy i usługi	Pożyczki i należności	126 597	126 597
Instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne	Instrumenty finansowe zabezpieczające	51 643	51 643
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	Pożyczki i należności	32 684	32 684
Pozostałe aktywa finansowe	Pożyczki i należności	12 351	12 351
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(141 856)	(141 856)
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	(6 051)	(6 051)

▪ MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*

Nowy ujednoczony standard został opublikowany w dniu 28 maja 2014 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. Standard ustanawia jednolite ramy ujmowania przychodów i zawiera zasady, które zastępują większość szczegółowych wytycznych w zakresie ujmowania przychodów istniejących obecnie w MSSF, w szczególności, w MSR 18 Przychody, MSR 11 Umowy o usługę budowlaną oraz związanych z nimi interpretacjach. Spółka zastosowała nowy standard od 1 stycznia 2018 roku jednak analiza źródeł przychodów dokonana przez Spółkę wykazała, iż wprowadzenie zmian w związku z zastosowaniem MSSF 15 nie będzie miało wpływu na wynik finansowy, sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitały Spółki.

5. Zmiany w istniejących standardach oraz nowe regulacje obowiązujące dla okresów rozpoczynających się od 1 stycznia 2019 roku i później

Szereg nowych Standardów, zmian do Standardów i Interpretacji nie jest jeszcze obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. i nie zostały one zastosowane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym.

Pośród nowych Standardów, zmian do Standardów i Interpretacji zamieszczony poniżej MSSF 16 będzie miał znaczący wpływ na jednostkowe sprawozdanie finansowe Spółki.

MSSF 16 *Leasing*

Nowy standard został opublikowany w dniu 13 stycznia 2016 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później i dozwolone jest jego wcześniejsze zastosowanie (ale pod warunkiem równoczesnego zastosowania MSSF 15). Standard zastępuje dotychczasowe regulacje dotyczące leasingu (m.in. MSR 17) i diametralnie zmienia podejście do umów leasingowych o różnym charakterze, nakazując leasingobiorcom wykazywanie w bilansach aktywów i zobowiązań z tytułu zawartych umów leasingowych, niezależnie od ich rodzaju.

Spółka oczekuje, że w momencie początkowego zastosowania Standard będzie miał istotny wpływ na jednostkowe sprawozdanie finansowe, ponieważ będzie wymagał ujęcia w sprawozdaniu z sytuacji finansowej składników aktywów oraz zobowiązań wynikających z umów leasingu operacyjnego, w których jednostka jest leasingobiorcą.

Spółka zastosuje nowy standard od 1 stycznia 2019 roku.

Potencjalny wpływ standardu na sprawozdanie Spółki został zaprezentowany w nocie 14.

Pozostałe opublikowane, lecz jeszcze nieobowiązujące standardy i interpretacje nie dotyczą działalności Spółki lub nie będą mieć wpływu na nią:

- Zmiany do MSSF 10 oraz MSR 28 dotyczące sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami,
- Interpretacja KIMSF 23 dotycząca niepewności co do ujęcia podatku dochodowego,
- MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe,
- Poprawki do MSSF 9 dotyczące dłużnych aktywów finansowych posiadających opcję wcześniejszej spłaty, która może skutkować powstaniem tzw. negatywnej rekompensaty,
- Poprawki do MSR 28 dotyczące długoterminowych udziałów, stanowiących część inwestycji netto w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach,
- Roczne zmiany MSSF 2015-2017,
- Zmiany do MSR 19 dotyczące zmian, ograniczeń lub rozliczeń planów określonych świadczeń,
- Zmiany odniesień do Założeń koncepcyjnych w MSSF,
- Poprawki do MSSF 3 dotyczące definicji przedsięwzięcia,
- Poprawki do MSR 1 i MSR 8 dotyczące definicji istotności.

Powyżej wymienione standardy, za wyjątkiem Interpretacji KIMSF 23, poprawek do MSSF 9 oraz poprawek do MSR 28 oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską. Spółka zamierza zastosować wszystkie zmiany zgodnie z ich datą wejścia w życie.

6. Istotne zasady rachunkowości

6.1. Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach

Udziały i akcje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach wykazywane są według kosztu historycznego skorygowanego o odpisy z tytułu utraty wartości.

6.2. Przychody

Przychody ze sprzedaży dóbr i usług

Ujmuje się w momencie lub w trakcie spełniania zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzczonego dobra lub usługi klientowi. Przekazanie składnika aktywów następuje w momencie, gdy klient uzyskuje kontrolę nad tym składnikiem aktywów.

Następujące okoliczności świadczą o przeniesieniu kontroli zgodnie z MSSF 15: bieżące prawo sprzedającego do zapłaty za składnik aktywów, posiadanie przez klienta tytułu prawnego do aktywa, fizyczne posiadanie składnika aktywów, transfer ryzyk i korzyści oraz przyjęcie składnika aktywów przez klienta.

Przychody obejmują kwoty otrzymane i należne z tytułu dostarczonych produktów, towarów, materiałów i usług, pomniejszone o rabaty oraz podatek od towarów i usług (VAT). Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej. Przychody ze sprzedaży produktów, towarów, materiałów i usług są korygowane o zyski lub straty z tytułu rozliczenia instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne dotyczące powyższych przychodów.

Przychody i koszty dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych, ujmuje się na podstawie stopnia zaawansowania usługi, jeżeli można w wiarygodny sposób wycenić wynik

z transakcji, w innych przypadkach, przychody ujmuje się tylko do wysokości kosztów poniesionych do danego dnia, nie wyższych jednak od kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do rachunku zysków i strat przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

6.3. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji Spółki w danym okresie sprawozdawczym.

6.4. Leasing

Spółka jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Spółkę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez szacowany okres użytkowania środka trwałego. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, dany składnik aktywów amortyzuje się przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub szacowany okres użytkowania.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Od stycznia 2019 roku Spółka zastosuje nowy standard MSSF 16, który zmienia podejście do umów leasingowych o różnym charakterze, nakazując leasingobiorcom wykazywanie w bilansach aktywów i zobowiązań z tytułu zawartych umów, niezależnie od ich rodzaju.

6.5. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych, niż złoty polski są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych, niż polski złoty są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów /kosztów finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

6.6. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu środków trwałych są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia takiego środka. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się

odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek. Pozostałe koszty finansowe ujmowane są jako koszt okresu.

6.7. Odprawy emerytalne

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Spółki mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą.

Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i stopy wzrostu płac. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Koszty świadczeń są podzielone na następujące składniki:

- koszty bieżącego zatrudnienia (zmiana rezerw wynikająca z narastania zobowiązań w ciągu okresu wynikającego z przyrastania stażów pracy oraz wieku pracowników)
- koszty odsetkowe (przyrost zobowiązań związany ze stopą procentową; jest produktem wartości zobowiązań z początku roku i stopy procentowej użytej do dyskonta)
- zysk/strata aktuarialna jest to zmiana wynikająca z różnic pomiędzy przyjętymi założeniami a ich realizacją oraz ze zmiany przyjętych do wyliczeń parametrów i założeń

Spółka prezentuje dwa pierwsze składniki kosztów określonych świadczeń w wyniku finansowym.

Przeszacowania ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zostają natychmiast odzwierciedlone w zyskach zatrzymanych i nie będą podlegały przeniesieniu do rachunku zysków i strat.

Zarówno w okresie sprawozdawczym, jak i okresie porównawczym, wycena została sporządzona przy zastosowaniu metody prognozowanego kosztu jednostkowego.

6.8. Płatności w formie akcji własnych

Transakcje rozliczane w instrumentach kapitałowych

Koszt transakcji rozliczanych z pracownikami w instrumentach kapitałowych jest wyceniany przez odniesienie do wartości godziwej na dzień przyznania praw. Wartość godziwa ustalana jest przez niezależnego rzeczoznawcę w oparciu o model Blacka-Scholesa. Przy wycenie transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych uwzględnia się wyłącznie czynniki rynkowe.

Koszt transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych jest ujmowany wraz z odpowiadającym mu wzrostem wartości kapitału własnego w okresie, w którym spełnione zostały warunki dotyczące efektywności/wyników, kończącym się w dniu, w którym określone pracownicy zdobędą pełne uprawnienia do świadczeń („dzień nabycia praw”). Skumulowany koszt ujęty z tytułu transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych na każdy dzień bilansowy do dnia nabycia praw odzwierciedla stopień upływu okresu nabywania praw oraz liczbę nagród, do których prawa – w opinii zarządu Spółki na ten dzień, opartej na możliwie najlepszych szacunkach liczby instrumentów kapitałowych – zostaną ostatecznie nabyte.

Żadne koszty nie są ujmowane z tytułu nagród, do których prawa nie zostaną ostatecznie nabyte, z wyjątkiem nagród, w przypadku których nabycie praw zależy od warunków rynkowych, które są traktowane jako nabyte bez względu na fakt spełnienia uwarunkowań rynkowych, pod warunkiem spełnienia wszystkich innych warunków dotyczących efektywności.

W przypadku modyfikacji warunków przyznawania nagród rozliczanych w instrumentach kapitałowych, w ramach spełnienia wymogu minimum ujmowane są koszty, jak w przypadku gdyby warunki te nie uległy zmianie. Ponadto, ujmowane są koszty z tytułu każdego wzrostu wartości transakcji w wyniku modyfikacji, wycenione na dzień zmiany.

W przypadku anulowania nagrody rozliczanej w instrumentach kapitałowych, jest ona traktowana w taki sposób, jakby prawa do niej zostały nabyte w dniu anulowania, a wszelkie jeszcze nieujęte koszty z tytułu nagrody są niezwłocznie ujmowane. Jednakże w przypadku zastąpienia anulowanej nagrody nową nagrodą – określoną jako nagroda zastępcza w dniu jej przyznania, nagroda anulowana i nowa nagroda są traktowane tak, jakby stanowiły modyfikację pierwotnej nagrody, tj. w sposób opisany w paragrafie powyżej.

6.9. Podatki

Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych)

z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych

- z wyjątkiem sytuacji, gdy różnica przejściowa powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty

- z wyjątkiem sytuacji, gdy ujemne różnice przejściowe powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty i aktywa są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część kosztów nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

6.10. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania oraz aktywowane koszty finansowania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Rzeczowe aktywa trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Rok 2018	Rok 2017
Budynki i budowle	25 – 50 lat	25 – 50 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	5 – 50 lat	5 – 50 lat
Urządzenia biurowe	3 – 10 lat	3 – 10 lat
Środki transportu	5 – 10 lat	5 – 10 lat
Komputery	3 – 5 lat	3 – 5 lat
Inwestycje w obcych rzeczowych aktywach trwałych	5 – 10 lat	5 – 10 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie i w razie konieczności koryguje.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą rzeczowych aktywów trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Aktywa trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania rzeczowego aktywa trwałego do używania.

6.11. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają warunek rozpoznania dla kosztów prac badawczych i rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia wartości niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Spółka ustala, czy okres użytkowania wartości niematerialnych jest ograniczony czy nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania ujmuje się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane.

Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są odpisywane do rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie – jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściej – gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Spółki przedstawia się następująco:

	Patenty i licencje	Oprogramowanie komputerowe	Inne
Okresy użytkowania	Dla patentów i licencji użytkowanych na podstawie umowy zawartej na czas określony, przyjmuje się ten okres uwzględniając dodatkowy okres, na który użytkowanie może być przedłużone	5 lat	5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Amortyzowane przez okres umowy – metodą liniową	Metodą liniową	Metodą liniową
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Nabyte	Nabyte
Weryfikacja pod kątem utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

6.12. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w pozostałych kosztach operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów,

jaka została ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w rachunku zysków i strat. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

6.13. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu są ujmowane w następujący sposób:

Materiały	– w cenie nabycia ustalonej metodą średniej ważonej;
Produkty gotowe i produkty w toku	– koszt bezpośrednich materiałów i robocizny oraz odpowiedni narzut pośrednich kosztów produkcji ustalony przy założeniu normalnego wykorzystania mocy produkcyjnych;
Towary	– w cenie nabycia ustalonej metodą średniej ważonej;

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

6.14. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie
- Instrumenty finansowe zabezpieczające

Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Zyski i straty na składniku aktywów finansowych stanowiącym instrument kapitałowy, dla którego zastosowano opcję wyceny do wartości godziwej przez inne całkowite dochody ujmuje się w innych całkowitych dochodach, za wyjątkiem przychodów z tytułu otrzymanych dywidend.

Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej przez wynik finansowy

Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych, kwalifikowanego jako wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się w wyniku finansowym w okresie, w którym powstały. Zyski lub straty wynikające z wyceny pozycji wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują również przychody z tytułu odsetek i dywidendy.

Wycena aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu

Spółka do wyceny aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie stosuje metodę efektywnej stopy procentowej. Należności z tytułu dostaw i usług po początkowym ujęciu wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości, przy czym należności z tytułu dostaw i usług z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania (tj. niezawierające elementu finansowania) i nieprzekazywane do faktoringu, nie podlegają dyskontowaniu i są wyceniane w wartości nominalnej.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym 3 miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

Wycena instrumentów finansowych zabezpieczających

Instrumenty finansowe zabezpieczające podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

6.15. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

MSSF 9 wprowadza nowe podejście do szacowania utraty wartości aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu bazujące na kalkulacji strat oczekiwanych. Dotychczasowy model zgodny z MSR 39 bazował na koncepcji strat poniesionych. Najistotniejszą pozycją aktywów w sprawozdaniu finansowym Spółki są należności handlowe z tytułu dostaw i usług.

W stosunku do należności handlowych Spółka stosuje uproszczone podejście, zgodnie z którym szacuje oczekiwaną stratę bazując na terminach zapadalności należności. W szczególności za zdarzenie niewypłacalności Spółka uznaje brak uregulowania przez kontrahenta zobowiązania w ciągu 180 dni od dnia wymagalności należności.

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych lub należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez odpis. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Spółka ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Spółka włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

6.16. Zobowiązania finansowe oraz pozostałe zobowiązania

Od 1 stycznia 2018 r. Spółka klasyfikuje zobowiązania finansowe do kategorii:

- wycenianych w zamortyzowanym koszcie,
- wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- instrumenty finansowe zabezpieczające.

Do **zobowiązań wycenianych w zamortyzowanym koszcie** kwalifikuje się głównie zobowiązania z tytułu dostaw i usług, z tytułu zakupu niefinansowych aktywów trwałych, kredyty i pożyczki.

Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz z tytułu zakupu niefinansowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych ujmuje się początkowo w wartości godziwej, która odpowiada wartości nominalnej i wycenia się na dzień bilansowy według zamortyzowanego kosztu.

Zobowiązania z tytułu podatku od towarów i usług oraz innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych ustala się w kwocie wymagającej zapłaty przez Spółkę zgodnie z obowiązującymi i mającymi zastosowanie przepisami.

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z zobowiązaniem.

Zyski i straty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku naliczania kosztu metodą efektywnej stopy procentowej.

Do **zobowiązań wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy** klasyfikuje się pochodne instrumenty finansowe, które nie stanowią instrumentu zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń. Instrumenty te stanowią zabezpieczenie w sensie ekonomicznym. Do tej kategorii zalicza się również te instrumenty pochodne, w stosunku do których unieważniono powiązanie zabezpieczające. Instrumenty pochodne ujmuje się początkowo w wartości godziwej i wycenia na

każdy dzień bilansowy w wartości godziwej z ujęciem skutków wyceny w rachunku zysków i strat w pozycji pozostałe przychody finansowe lub koszty finansowe.

Do **instrumentów pochodnych zabezpieczających** Spółka klasyfikuje instrumenty pochodne, w odniesieniu do których stosuje rachunkowość zabezpieczeń.

6.17. Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka stosuje metodę rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, która polega na zabezpieczeniu planowanych przychodów ze sprzedaży, z którymi wiąże się ryzyko walutowe wpływające na rachunek zysków i strat i którego wystąpienie jest wysoce prawdopodobne.

Głównym celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zabezpieczenie przychodów operacyjnych przed zmianami kursu walutowego między datą powstania i datą realizacji ekspozycji walutowej i transakcji zabezpieczającej.

Zmiany wartości wewnętrznej opcji zabezpieczających w ramach rachunkowości zabezpieczeń zalicza się do kapitałów własnych Spółki w pozycji kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających, natomiast zmiana wartości czasowej tych kontraktów odnoszona jest do pozycji koszt zabezpieczenia. W momencie realizacji zabezpieczanego przychodu ze sprzedaży zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowane są w bieżącym wyniku finansowym w pozycji przychody ze sprzedaży.

Spółka w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia.

Nie rzadziej, niż na dzień rozpoczęcia zabezpieczenia oraz na dzień kończący rok obrotowy, dokonuje się oceny efektywności prospektywnej porównując skumulowaną zmianę wartości wewnętrznej opcji zabezpieczających do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów.

Na koniec każdego miesiąca dokonuje się pomiaru efektywności zabezpieczania - efektywność retrospektywna- porównując skumulowaną zmianę wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów pieniężnych oszacowaną na podstawie danych dotyczących rynku walutowego z dnia wyceny.

Spółka zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń, jeżeli instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany, zrealizowany lub gdy nie spełnia kryteriów rachunkowości zabezpieczeń oraz gdy Spółka unieważni powiązanie zabezpieczające. Wówczas skumulowane zyski lub straty z tytułu instrumentu zabezpieczającego ujęte w kapitałach pozostają w nich do momentu zajścia planowanej transakcji. Jeżeli transakcja nie będzie realizowana, skumulowany wynik netto ujęty w kapitałach przenoszony jest niezwłocznie do rachunku zysków i strat.

Szczegółowy opis wpływu zastosowania rachunkowości zabezpieczeń na sprawozdania finansowe został zaprezentowany w nocie 34.2 Ryzyko walutowe

6.18. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Spółka w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to kontrakty walutowe typu forward oraz zerokosztowe strategie opcyjne. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe na dzień bilansowy wyceniane są do wartości godziwej. Zysk lub stratę ujmuje się wówczas w rachunku zysków i strat, chyba że, dany instrument pochodny został wyznaczony jako instrument zabezpieczający w rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku moment wykazania zysku lub straty zależy od charakteru powiązania zabezpieczającego.

6.19. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

7. Informacje dotyczące segmentów działalności

Od 1 stycznia 2009 obowiązuje nowy MSSF 8 „Segmenty operacyjne”. Zgodnie z wymogami niniejszego standardu, należy identyfikować segmenty operacyjne w oparciu o wewnętrzne raporty dotyczące tych elementów Spółki, które są regularnie weryfikowane przez osoby decydujące o przydzieleniu zasobów do danego segmentu i oceniające jego wyniki finansowe.

W związku z tym, że Spółka działa w jednym segmencie wszystkie zasoby są przyporządkowane jednemu segmentowi, który podlega szczegółowym analizom i raportowaniu.

8. Sezonowość działalności

W przychodach ze sprzedaży Spółki w skali roku obserwowana jest sezonowość.

Poniżej zaprezentowano wartość przychodów ze sprzedaży osiągnięte na przestrzeni ostatnich dwóch lat:

	Kraj	udział w całkowitej sprzedaży kwartału %	Export	udział w całkowitej sprzedaży kwartału %	Przychody ze sprzedaży produktów, materiałów, towarów i usług	Udział % sprzedaży rocznej
I kwartał 2018	45 487	15%	259 342	85%	304 829	28%
II kwartał 2018	51 510	20%	201 122	80%	252 632	23%
III kwartał 2018	49 066	20%	202 552	80%	251 618	23%
IV kwartał 2018	44 777	16%	241 226	84%	286 003	26%
Razem 2018	190 840	17%	904 242	83%	1 095 082	100%
I kwartał 2017	36 762	13%	257 132	87%	293 894	25%
II kwartał 2017	36 045	15%	206 347	85%	242 392	21%
III kwartał 2017	73 391	25%	223 219	75%	296 610	26%
IV kwartał 2017	78 666	24%	248 563	76%	327 229	28%
Razem 2017	224 864	19%	935 261	81%	1 160 125	100%

9. Przychody i koszty

9.1. Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	1 084 745	1 151 433
- produkty	1 053 469	1 072 816
- towary	8 934	7 878
- materiały	22 342	70 739
Przychody ze sprzedaży usług	10 337	8 692
Przychody netto ze sprzedaży, razem	1 095 082	1 160 125
- w tym od jednostek powiązanych i wycenianych metodą praw własności	68 815	107 597

Spółka oferuje klientom swoje wyroby na różnych warunkach INCOTERMS. Koszty transportu ponoszone przez Spółkę związane z dostawą produktów do klienta w kalkulowane są w cenę produktu. W okresie sprawozdawczym wartość kosztów

transportu zawartych w przychodach ze sprzedaży produktów wyniosła 87 663 tys. zł. (w okresie porównawczym na 31 grudnia 2017: 88 090 tys. zł).

Informacje o wiodących klientach

Największymi odbiorcami wyrobów Spółki jest Grupa Steinhoff International z siedzibą w RPA oraz Roller GmbH z siedzibą w Niemczech. Udziały obrotów z Grupą Steinhoff oraz z Roller GmbH przekroczyły 10 % przychodów ze sprzedaży Spółki dla każdego z wymienionych kontrahentów. Brak jest formalnych powiązań odbiorców ze Spółką.

9.2. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Rozwiązanie odpisów aktualizujących	329	613
Zysk ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	4	76
Dotacje	548	24
Odszkodowania i darowizny	531	563
Pozostałe	123	235
Pozostałe przychody operacyjne, razem	1 535	1 511

9.3. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Utworzenie odpisów aktualizujących na należności i zapasy	326	679
Likwidacja oraz odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych	108	964
Złomowanie zapasów	1 589	2 767
Darowizny	598	527
Kary i odszkodowania	1 431	2 318
Koszty sądowe	14	64
Koszty świadczeń pracowniczych	166	135
Niedobory inwentaryzacyjne	163	103
Pozostałe	160	354
Pozostałe koszty operacyjne, razem	4 555	7 911

9.4. Przychody finansowe

Przychody finansowe	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Dywidendy	485	7 796
Odsetki	1 137	903
Różnice kursowe	4 957	-
Przychody finansowe, razem	6 579	8 699

9.5. Koszty finansowe

Koszty finansowe	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Odsetki od kredytów i leasingu	4 157	2 447
Różnice kursowe	-	4 538
Pozostałe	1	62
Koszty finansowe, razem	4 158	7 047

9.6. Koszty według rodzajów

Koszty według rodzajów	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Amortyzacja	23 178	22 631
Zużycie materiałów i energii	572 122	535 073
Usługi obce	238 954	238 870
Podatki i opłaty	8 434	8 327
Wynagrodzenia	151 651	146 853
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	36 507	37 798
Opłaty licencyjne	21 069	21 457
Pozostałe koszty rodzajowe	12 159	13 581
	1 064 074	1 024 590
Zmiana stanu zapasów produktów i rozliczeń międzyokresowych	(1 505)	(7 432)
Koszt własny refakturowanych usług	3 191	2 760
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki	(1 809)	(2 708)
Koszty sprzedaży	(263 313)	(271 639)
Koszty ogólnego zarządu	(48 219)	(47 202)
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów i usług	752 419	698 369
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	28 061	71 460
Koszt własny sprzedaży	780 480	769 829

9.7. Koszty amortyzacji ujęte w rachunku zysków i strat

Koszty amortyzacji w rachunku zysków i strat	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Koszty amortyzacji ujęte w:		
Koszcie własnym sprzedaży	18 248	18 023
Kosztach sprzedaży	2 380	2 476
Kosztach ogólnego zarządu	2 550	2 132
	23 178	22 631

9.8. Koszty świadczeń pracowniczych

Koszty świadczeń pracowniczych	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Koszty świadczeń pracowniczych ujęte w:		
Koszcie własnym sprzedaży	129 376	125 380
Kosztach sprzedaży	28 509	27 028
Kosztach ogólnego zarządu	30 273	32 243
	188 158	184 651

10. Podatek dochodowy

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku przedstawiają się następująco:

	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017 przekształcone
Bieżący podatek dochodowy		
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	1 090	9 131
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	-	(15)
Odroczony podatek dochodowy		
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	3 915	2 811
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	5 005	11 927

Spółka jest w trakcie kontroli podatkowej z zakresu podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015-2017. Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego kontrola nie została zakończona.

10.1. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Spółki za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku przedstawia się następująco:

	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017 przekształcone
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	2 471	66 707
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2017: 19%)	469	12 674
Korekty dotyczące podatku dochodowego z lat ubiegłych	-	(15)
Nieujęte straty podatkowe		
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	4 729	828
Przychody niebędące podstawą do opodatkowania	(193)	(1 566)
Różnice przejściowe z lat ubiegłych	-	6
Podatek według efektywnej stawki podatkowej	5 005	11 927
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w rachunku zysków i strat	5 005	11 927
	5 005	11 927

10.2. Odroczony podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

Odroczony podatek dochodowy	Tytuł różnicy przejściowej	Bilans		Rachunek zysków i strat	
		Stan na dzień		Za okres sprawozdawczy zakończony	
Pozycja bilansu		31.12.2018	31.12.2017 przekształcone	31.12.2018	31.12.2017 przekształcone
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego					
Rzeczowe aktywa trwałe	Przeszacowanie środków trwałych	14 182	13 066	1 116	843

Wieczyste użytkowanie gruntów	Grunty w wieczystym użytkowaniu	1 868	1 869	(1)	-
Rzeczowe aktywa trwałe	Ulga inwestycyjna	30	40	(10)	(44)
Należności/Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	Różnice kursowe	73	(846)	919	435
Rozliczenia międzyokresowe	Rozliczenia międzyokresowe	(3 740)	(4 163)	423	1 073
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Aktualizacja wartości należności	(159)	(199)	40	92
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności, Aktywa finansowe	Odsetki naliczone	35	48	(13)	(1)
Zapasy, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	Przychody na warunkach Incoterms DDP i DAP	(1 198)	(938)	(260)	142
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Rezerwa na koszty transportu	652	158	494	(38)
Zapasy	Aktualizacja wartości zapasów	(1 521)	(1 600)	79	63
Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia	Rezerwy na odprawy emerytalne	(338)	(307)	(31)	(25)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu bonusów	(3 259)	(4 446)	1 187	782
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Wynagrodzenia i narzuty na wynagrodzenia	(851)	(822)	(29)	(24)
Inwestycje w jednostki zależne i współzależne	Odpis aktualizujący udziały w jednostkach zależnych	(76)	(77)	1	(1)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	Pozostałe	-	-	-	(486)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego		5 698	1 783	-	-
Aktualizacja wyceny instrumentów ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów		4 915	9 812	-	-
Aktywo/Rezerwa na świadczenia emerytalno- rentowe – część kapitałowa ujęta w sprawozdaniu z całkowitych dochodów		(447)	(400)	-	-
Aktywo/Rezerwa z tytułu podatku odroczonego, ogółem		10 166	11 195	3 915	2 811

11. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 50 pracowników w przeliczeniu na pełne etaty. Spółka tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości odpisu podstawowego. Celem Funduszu jest subsydiowanie działalności socjalnej Spółki, pożyczek udzielonych jej pracownikom oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Spółka skompensowała aktywa Funduszu z zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Spółki. Zobowiązania netto Spółki z tytułu Funduszu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynoszą 387 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku: należności z tytułu Funduszu wyniosły 96 tys. zł).

Tabela poniżej przedstawia analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	31.12.2018	31.12.2017
Pożyczki udzielone pracownikom	1 505	1 650
Środki pieniężne	844	1 373
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(2 736)	(2 927)
Saldo po skompensowaniu	(387)	96
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	4 570	4 371

12. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Spółki przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

	Za okres sprawozdawczy zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
	przekształcone	
Zysk (strata) okresu z działalności kontynuowanej	(2 534)	54 780
Zysk (strata) okresu	(2 534)	54 780
Zysk (strata) okresu przypadający na zwykłych akcjonariuszy, zastosowany do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	(2 534)	54 780

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	23 930 769	23 930 769
Wpływ rozwodnienia:	-	-
Obligacje zamienne na akcje	-	-
Skorygowana średnia ważona liczba akcji zwykłych zastosowana do obliczenia rozwodnionego zysku na jedną akcję	23 930 769	23 910 381

Zysk (strata) na jedną akcję przypadający Akcjonariuszom Spółki na koniec okresu (w złotych)	31.12.2018	31.12.2017
	przekształcone	
- podstawowy	(0,11)	2,29
- rozwodniony	(0,11)	2,29

W okresie między dniem bilansowym, a dniem sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

13. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Ponieważ Spółka wygenerowała stratę z zakończonym okresie sprawozdawczym, Zarząd Spółki będzie rekomendował jej pokrycie z kapitału zapasowego.

14. Leasing

14.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Spółka jako leasingobiorca na dzień 31 grudnia 2018 roku posiada umowy leasingu finansowego maszyn, urządzeń oraz środków transportu z opcją zakupu. Zabezpieczeniem przedmiotu leasingu są weksle in blanco.

Okresy, na jakie zostały zawarte umowy leasingu wynoszą: 60 miesięcy dla maszyn i urządzeń, 24-36 miesięcy dla środków transportu oraz 50 miesięcy dla sprzętu IT.

Wartość resztową ustalono w wysokości 1% wartości początkowej przedmiotów leasingu dla maszyn i urządzeń, 7% dla środków transportu oraz 1% sprzętu IT.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe przedstawiają się następująco:

	Minimalne opłaty leasingowe	
	31.12.2018	31.12.2017
W okresie 1 roku	707	701
W okresie od 1 do 2 lat	587	307
W okresie od 2 do 5 lat	422	-
Powyżej 5 lat	-	-
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	1 716	1 008
Minus koszty finansowe	(114)	(32)
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	1 602	976
krótkoterminowe	632	675
długoterminowe	970	301

Zobowiązanie z tytułu umów leasingowych w podziale na kategorie rzeczowych aktywów trwałych:

	31.12.2018	31.12.2017
Maszyny i urządzenia	1 310	258
Środki transportu	292	718
	1 602	976

14.2. Zobowiązania z tytułu umów leasingu operacyjnego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Spółka zawarła w roku sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2018 roku umowy leasingu operacyjnego środków transportu. Okres trwania umów wynosi 24 miesiące, wartość resztową skalkulowano na 64 % wartości początkowej przedmiotów leasingu.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Opłaty minimalne	
	31.12.2018	31.12.2017
W okresie 1 roku	158	253
W okresie od 1 do 5 lat	33	71
Powyżej 5 lat	-	-
Przyszłe minimalne opłaty leasingowe ogółem	191	324

Spółka posiada grunty w wieczystym użytkowaniu. Koniec okresu użytkowania gruntów przypada na lata 2089-2091. Spółka ponosi rocznie opłatę z tytułu wieczystego użytkowania gruntów w wysokości 801 tys. zł.

14.3. Wpływ MSSF 16 na sprawozdanie Spółki

Spółka dokonała identyfikacji obecnie występujących umów leasingu finansowego, leasingu operacyjnego oraz poddała analizie umowy na wynajem samochodów, serwerów, wynajmu powierzchni oraz wieczystego użytkowania gruntów mogących spełniać definicję leasingu zgodnie z MSSF 16..

Spółka określiła zasady rachunkowości i szczegółową metodologię wdrożenia nowego standardu.

Przy wdrożeniu standardu Spółka zastosuje podejście uproszczone (bez przekształcania danych porównawczych) ze skutkiem na bilans otwarcia tj. 1 stycznia 2019 roku.

Spółka szacuje, że wdrożenie MSSF 16 spowoduje wzrost sumy bilansowej o 28 019 tys. zł. Po stronie aktywów zostanie wydzielona pozycja „Prawo do użytkowania aktywów”, zaś po stronie pasywów „Zobowiązanie z tytułu prawa użytkowania aktywów”.

15. Świadczenia pracownicze

15.1. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Jednostka wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks Pracy. W związku z tym Spółka na podstawie wyceny dokonanej przez firmę aktuarialną tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Kluczowa kadra kierownicza objęta jest świadczeniami na takiej samej zasadzie jak pozostali pracownicy. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli.

Główne założenia przyjęte przez aktuarium na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Stopa dyskontowa (%)	2,6%	3,2%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,5%	2,5%
Wskaźnik rotacji pracowników	14,7%	12,4-13,7%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	3,5%	3,5%

	Zmiana stanu	
	2018	2017
Rezerwa na świadczenia emerytalne i rentowe		
Stan na 1 stycznia	3 722	3 705
Koszty odsetkowe	119	130
Koszty bieżącego zatrudnienia	443	420
Koszty przeszłego zatrudnienia i ograniczenia programu świadczeń	-	-
Wypłacone świadczenia	(396)	(415)
Aktuarialny zysk/(strata) ze zmian założeń demograficznych	(258)	(42)
Aktuarialny zysk/(strata) ze zmian założeń ekonomicznych	206	84
Aktuarialny zysk/(strata) z różnic pomiędzy założeniami a realizacją	301	(159)
Zyski/straty z rozliczenia programu świadczeń	-	-
Stan na 31 grudnia	4 137	3 722
W tym:		
długoterminowa	3 675	3 296
krótkoterminowa	462	426

Krótkoterminowa rezerwa na świadczenia emerytalne i rentowe została ujęta w pozycji zobowiązania krótkoterminowe/rezerwy i rozliczenia międzyokresowe.

Kwoty ujmowane w całkowitych dochodach:

	2018	2017
Koszty świadczeń:		
Koszty bieżącego zatrudnienia	(443)	(420)
Koszt odsetkowy	(119)	(130)
Koszty przyszłego zatrudnienia	-	-
Składniki kosztów programu ujęte w wyniku finansowym:	(562)	(550)
Aktuarialny zysk/(strata) ze zmian założeń demograficznych	258	42
Aktuarialny zysk/(strata) ze zmian założeń ekonomicznych	(206)	(84)
Aktuarialny zysk/(strata) z różnic pomiędzy założeniami a realizacją	(301)	159
Bieżące składniki kosztów programu ujęte w kapitałach własnych	(249)	117
Odroczony podatek dotyczący świadczeń	47	(22)
Razem koszty roku:	(811)	(433)
Skumulowana kwota kosztów programu ujęta w kapitałach	(224)	25

Zgodnie z MSR 19 poniżej zaprezentowano wrażliwość zobowiązań na zmiany stopy dyskontowej i stopy wzrostu wynagrodzeń. Przyjęto wzrost i spadek stóp o 0,5% w ciągu roku:

Założenia	% zmiana	Wpływ na rezerwę na świadczenia emerytalne i rentowe
Stopa dyskontowa (%)	0,5%	(151)
	(0,5%)	161
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	0,5%	161
	(0,5%)	(152)

16. Rzeczowe aktywa trwałe

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Grunty	4 251	4 231
Budynki i budowle	104 573	92 488
Urządzenia techniczne i maszyny	118 530	116 346
Środki transportu	5 710	7 188
Pozostałe środki trwałe	5 639	4 385
Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	15 624	10 648
Razem	254 327	235 306

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Ogółem
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2018 roku	4 251	92 488	116 346	7 188	4 385	10 648	235 306
Zwiększenia stanu	-	15 717	19 020	343	2 040	40 324	77 444
<i>W tym leasing finansowy</i>	-	-	1 301	-	-	-	1 301
Zmniejszenia, w tym:	-	(48)	(1 894)	(689)	(16)	(35 348)	(37 995)
<i>likwidacja</i>	-	(48)	(462)	(435)	(16)	-	(961)
<i>sprzedaż</i>	-	-	(1 432)	(254)	-	-	(1 686)
<i>przyjęcie ŚT w budowie do użytkowania</i>	-	-	-	-	-	(35 348)	(35 348)
Eliminacja umorzenia wskutek zbycia składników majątku	-	20	1 410	633	16	-	2 079
Odpis amortyzacyjny za okres	-	(3 604)	(16 352)	(1 765)	(786)	-	(22 507)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2018 roku	4 251	104 573	118 530	5 710	5 639	15 624	254 327
Na dzień 1 stycznia 2018 roku							
Wartość brutto	4 251	121 975	251 914	17 237	8 485	10 648	414 510
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(29 487)	(135 568)	(10 049)	(4 100)	-	(179 204)
Wartość netto	4 251	92 488	116 346	7 188	4 385	10 648	235 306
Na dzień 31 grudnia 2018 roku							
Wartość brutto	4 251	137 644	269 040	16 891	10 509	15 624	459 959
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(33 071)	(150 510)	(11 181)	(4 870)	-	(199 632)
Wartość netto	4 251	104 573	118 530	5 710	5 639	15 624	254 327

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Ogółem
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2017 roku	3 578	91 702	124 358	7 019	4 823	4 679	236 159
Zwiększenia stanu	860	4 740	8 594	2 058	271	19 498	36 021
<i>W tym leasing finansowy</i>	-	-	-	223	-	-	223
Zmniejszenia, w tym:	(187)	(1 101)	(9 801)	(1 231)	(47)	(13 529)	(25 896)
<i>likwidacja</i>	(3)	(1 101)	(3 178)	(507)	(3)	-	(4 826)
<i>sprzedaż</i>	(184)	-	(6 623)	(724)	(10)	-	(7 541)
<i>przyjęcie ŚT w budowie do użytkowania</i>	-	-	-	-	-	(13 529)	(13 529)
Eliminacja umorzenia wskutek zbycia składników majątku	-	487	9 385	1 022	43	-	10 937
Odpis amortyzacyjny za okres	-	(3 340)	(16 190)	(1 680)	(705)	-	(21 915)
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	4 251	92 488	116 346	7 188	4 385	10 648	235 306
Na dzień 1 stycznia 2017 roku							
Wartość brutto	3 578	118 336	253 121	16 410	8 261	4 679	404 385
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(26 634)	(128 763)	(9 391)	(3 438)	-	(168 226)
Wartość netto	3 578	91 702	124 358	7 019	4 823	4 679	236 159
Na dzień 31 grudnia 2017 roku							
Wartość brutto	4 251	121 975	251 914	17 237	8 485	10 648	414 510
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(29 487)	(135 568)	(10 049)	(4 100)	-	(179 204)
Wartość netto	4 251	92 488	116 346	7 188	4 385	10 648	235 306

Rzeczowe aktywa trwałe ogółem pozostające w dyspozycji Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku osiągnęły wartość 264 465 tysięcy zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 245 444 tysięcy zł). Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka nie posiadała rzeczowych aktywów trwałych zakwalifikowanych jako przeznaczone do sprzedaży (na dzień 31 grudnia 2017 roku: brak).

Aktywa oddane w zastaw jako zabezpieczenie

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku przez Spółkę na mocy umów leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją wykupu wynosi 2 092 tys. zł, z czego 1 442 tys. zł dotyczy leasingu maszyn i urządzeń, 650 tys. zł leasingu środków transportu (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 1 888 tys. zł).

Grunty i budynki o wartości bilansowej 102 621 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 85 718 tys. zł) objęte są hipotekami ustanowionymi w celu zabezpieczenia kredytów bankowych Spółki (nota 27 - oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki).

Dodatkowo maszyny i urządzenia o wartości bilansowej 59 552 tys. zł objęte są zastawem rejestrowym (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 59 614 tys. zł).

Zarówno w okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2018 roku, jak również w okresie porównawczym, koszty finansowania zewnętrznego nie były kapitalizowane.

Zobowiązania inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zobowiązania inwestycyjne Spółki wynoszą 5 451 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 3 210 tys. zł).

Kupno i sprzedaż

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku Spółka poniosła nakłady na nabycie rzeczowych aktywów trwałych o wartości 40 795 tys. zł (w okresie porównawczym zakończonym 31 grudnia 2017: 22 269 tys. zł) oraz dokonała sprzedaży środków trwałych o wartości netto: 489 tys. zł (w okresie porównawczym zakończonym 31 grudnia 2017: 692 tys. zł). Do

najistotniejszych inwestycji Spółki w 2018 roku zaliczyć można nakłady poniesione na budowę przedszkola zakładowego w Suwałkach oraz zakup nowoczesnych maszyn i urządzeń produkcyjnych.

17. Wartości niematerialne

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Patenty i licencje	679	852
Zakończone prace rozwojowe	481	478
Pozostałe	7	-
Razem	1 167	1 330

	Patenty i licencje	Pozostałe	Zakończone prace rozwojowe	Ogółem
Wartość netto na 1 stycznia 2018 roku	852	-	478	1 330
Zwiększenia stanu	-	7	540	547
Zmniejszenie stanu	-	-	(1 001)	(1 001)
Odpis amortyzacyjny za okres	(173)	-	(498)	(671)
Eliminacja umorzenia wskutek zbycia	-	-	962	962
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2018 roku	679	7	481	1 167
Na dzień 1 stycznia 2018 roku				
Wartość brutto	6 466	812	1 749	9 027
Umorzenie	(5 614)	(812)	(1 271)	(7 697)
Wartość netto	852	-	478	1 330
Na dzień 31 grudnia 2018 roku				
Wartość brutto	6 466	819	1 288	8 573
Umorzenie	(5 787)	(812)	(807)	(7 406)
Wartość netto	679	7	481	1 167

	Patenty i licencje	Pozostałe	Zakończone prace rozwojowe	Ogółem
Wartość netto na 1 stycznia 2017 roku	306	-	662	968
Zwiększenia stanu	694	-	508	1 202
Zmniejszenie stanu	-	-	(437)	(437)
Odpis amortyzacyjny za okres	(147)	-	(569)	(716)
Eliminacja umorzenia wskutek zbycia	-	-	313	313
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2017 roku	853	-	477	1 330
Na dzień 1 stycznia 2017 roku				
Wartość brutto	5 772	812	1 678	8 262
Umorzenie	(5 466)	(812)	(1 016)	(7 294)
Wartość netto	306	-	662	968
Na dzień 31 grudnia 2017 roku				
Wartość brutto	6 466	812	1 749	9 027
Umorzenie	(5 614)	(812)	(1 271)	(7 697)
Wartość netto	852	-	478	1 330

Nakłady na prace badawcze i rozwojowe

Spółka w okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2018 roku ujęta w kosztach sprzedaży kwotę 2 286 tysięcy zł z tytułu nakładów na prace badawcze (w roku 2017: 1 111 tysięcy zł) oraz kwotę 540 tysięcy zł na wartości niematerialne z tytułu prac rozwojowych (w roku 2017: 508 tysięcy zł). Prace badawczo- rozwojowe dotyczyły projektowania nowych wzorów mebli.

Opis zabezpieczeń ustanowionych na wartościach niematerialnych:

Na wartościach niematerialnych Spółki nie są ustanowione żadne zabezpieczenia.

Wartości niematerialne przeznaczone do sprzedaży

W Spółce na dzień bilansowy nie występują wartości niematerialne przeznaczone do sprzedaży.

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka nie posiadała wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania.

18. Inwestycje w jednostki zależne i współkontrolowane

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Akcje/ Udziały w spółkach zależnych	260 971	162 971
Akcje i udziały pozostałe	3	3
	260 974	162 974

W zakończonym okresie sprawozdawczym Spółka dokonała podwyższenia kapitału w spółkach zależnych, obejmując tym samym nowo wyemitowane udziały.

Podwyższenie kapitału dotyczyło TANNE Sp. z o.o. (wkład pieniężny w kwocie 58.000 tys. zł) oraz FORTE BRAND Sp. z o.o. (wkład pieniężny w kwocie 40.000 tys. zł).

Udziały/akcje w jednostkach zależnych i współkontrolowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku :

Nazwa Spółki	Charakter powiązania	Data objęcia kontroli/ znaczącego wpływu/ udziałów	Wartość akcji/udziałów wg ceny nabycia	Korekty aktualizujące wartość	Wartość bilansowa udziałów/ akcji
MV FORTE GmbH	Spółka zależna	14.08.1992	1 838	-	1 838
FORTE BALDAI UAB	Spółka zależna	16.04.1999	164	-	164
FORTE MÖBEL AG	Spółka zależna	02.03.1999	352	-	352
FORTE SK S.r.o	Spółka zależna	13.12.2002	96	-	96
FORTE FURNITURE Ltd.	Spółka zależna	10.08.2005	6	-	6
FORTE IBERIA S.l.u.	Spółka zależna	15.09.2005	279	-	279
FORTE MOBILIER SARL	Spółka zależna	17.11.2005	399	(399)	-
KWADRAT Sp. z o.o.	Spółka zależna	18.12.2008	6 514	-	6 514
TM Handel Sp. z o.o. S.K.A.	Spółka zależna	30.10.2012	50	-	50
TANNE Sp. z o.o.	Spółka zależna	26.02.2015	148 005	-	148 005

DYSTRI-FORTE Sp. z o.o.	Spółka zależna	13.02.2015	4 000	-	4 000
Forte Brand Sp. z o.o.	Spółka zależna	26.07.2016	90 981	-	90 981
FORESTIVO Sp. z o.o.	Spółka współkontrolowa na	15.03.2016	101	-	101
FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT. LTD	Spółka współkontrolowa na	18.01.2017	8 580	-	8 580
ANTWERP FP SP. z o.o.	Spółka zależna	11.07.2017	5	-	5
RAZEM			261 370	(399)	260 971

Udziały/akcje w jednostkach zależnych i współkontrolowanych na dzień 31 grudnia 2017 roku :

Nazwa Spółki	Charakter powiązania	Data objęcia kontroli/ znaczącego wpływu/ udziałów	Wartość akcji/udziałów wg ceny nabycia	Korekty aktualizujące wartość	Wartość bilansowa udziałów/ akcji
MV FORTE GmbH	Spółka zależna	14.08.1992	1 838	-	1 838
FORTE BALDAI UAB	Spółka zależna	16.04.1999	164	-	164
FORTE MÖBEL AG	Spółka zależna	02.03.1999	352	-	352
FORTE SK S.r.o	Spółka zależna	13.12.2002	96	-	96
FORTE FURNITURE Ltd.	Spółka zależna	10.08.2005	6	-	6
FORTE IBERIA S.l.u.	Spółka zależna	15.09.2005	279	-	279
FORTE MOBILIER SARL	Spółka zależna	17.11.2005	399	(399)	-
KWADRAT Sp. z o.o.	Spółka zależna	18.12.2008	6 514	-	6 514
TM Handel Sp. z o.o. S.K.A.	Spółka zależna	30.10.2012	50	-	50
TANNE Sp. z o.o.	Spółka zależna	26.02.2015	90 005	-	90 005
DYSTRI-FORTE Sp. z o.o.	Spółka zależna	13.02.2015	4 000	-	4 000
ANTWERP Sp. z o.o.**	Spółka zależna	03.09.2015	5	(5)	-
FORTE BRAND Sp. z o.o.*	Spółka zależna	26.07.2016	50 981	-	50 981
FORESTIVO Sp. z o.o.	Spółka współkontrolowa na	15.03.2016	101	-	101
FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT. LTD	Spółka współkontrolowa na	18.01.2017	8 580	-	8 580
ANTWERP FP SP. z o.o.	Spółka zależna	11.07.2017	5	-	5
RAZEM			163 375	(404)	162 971

* Poprzednio TERCEIRA Sp. Z o.o.

** spółka zlikwidowana dniu 17 kwietnia 2018 roku

Udział Spółki w pozostałych jednostkach przedstawia się następująco:

Stan na 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku:

Nazwa Spółki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Wartość bilansowa udziałów / akcji
Meblopol Sp. z o.o.	Poznań	Handel	3
Razem			3

Wybrane dane finansowe spółki współkontrolowanej FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT. LTD (udział w kapitałach spółki wynosi 50%):

WYBRANE DANE FINANSOWE WG UDZIAŁU W KAPITAŁACH SPÓŁKI	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa trwałe	917	5
Aktywa obrotowe	13 838	16 977
Suma aktywów	14 755	16 982
Kapitały	(3 429)	2 267
Zobowiązania długoterminowe	8 320	6 798
Zobowiązania krótkoterminowe	9 864	7 917
Suma pasywów	14 755	16 982
Przychody ze sprzedaży	21 514	9 249
Wynik bieżący	(5 569)	(5 356)

Opis zabezpieczeń ustanowionych na długoterminowych aktywach finansowych:

Udziały o wartości bilansowej 148 005 tys. zł w spółce zależnej TANNE Sp. z o.o., zostały objęte zastawem rejestrowym i stanowią zabezpieczenie kredytu inwestycyjnego zaciągniętego na budowę fabryki płyty.

18.1. Testy na utratę wartości akcji i udziałów w jednostkach zależnych

Dane finansowe uzyskane ze spółek zależnych, których udziały nie zostały objęte odpisami aktualizującymi, nie wskazują na wystąpienie przesłanek utraty wartości udziałów, dlatego też nie przeprowadzono testów na utratę wartości udziałów w spółkach zależnych i współkontrolowanych.

19. Pozostałe należności długoterminowe

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Należności długoterminowe	42	51
Inne	61	61
	103	112

20. Zapasy

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Materiały (w wartości netto)	42 959	51 648
Produkcja w toku (według kosztu wytworzenia)	19 779	25 906
Produkty gotowe:		
<i>Według ceny nabycia/kosztu wytworzenia</i>	78 769	70 354
Według wartości netto możliwej do uzyskania	75 389	66 974
Towary	2 282	1 404
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	140 409	145 932

Na zapasach wyrobów gotowych, produkcji w toku, towarach i materiałach o wartości 124 241 tysięcy zł (w 2017 roku: 123 944 tys. zł) zostały ustanowione zabezpieczenia kredytów.

Zmiany odpisu aktualizującego wartość zapasów przedstawiały się następująco:

	Zmiana stanu	
	2018	2017
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	8 419	8 754
Zwiększenie	-	671
Zmniejszenie	(410)	(1 006)
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	8 009	8 419

Wyliczenia odpisu aktualizującego zapasy ujętego w księgach Spółki dokonano na podstawie przeglądów, analiz składów wszystkich grup materiałowych, a także doświadczenia z zagospodarowania materiałów słabo rotujących.

Pozycje asortymentowe zalegające na zapasie Spółki zostały poddane wszechstronnym analizom. W przypadku indeksów, dla których w ocenie Spółki, odzyskanie pełnej wartości może budzić wątpliwości, określono jaki procent wartości jest możliwy do odzyskania w procesie produkcyjnym lub w procesie sprzedaży.

W ten sposób oszacowano, iż na moment bilansowy wartość odpisu aktualizującego wartość zapasów powinna wynosić 8 009 tys. zł (w 2017 roku: 8 419 tys. zł).

Odpis aktualizujący wartość zapasów został ujęty w rachunku zysków i strat w pozycji kosztu własnego sprzedaży – w przypadku zapasów przeznaczonych do sprzedaży oraz w pozostałych kosztach operacyjnych- w przypadku zapasów przeznaczonych do złomowania.

21. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności krótkoterminowe

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych	11 707	12 878
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych jednostek	101 953	113 225
Należności budżetowe	37 456	37 536
Pozostałe należności od osób trzecich	16	494
Należności ogółem (netto)	151 132	164 133
Odpis aktualizujący należności	1 358	1 544
Należności brutto	152 490	165 677

Należności z tytułu dostaw i usług (brutto) o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
a) do 1 miesiąca	71 215	73 974
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	15 266	23 485
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	93	8
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	-	20
e) powyżej 1 roku	-	-
f) należności przeterminowane	28 444	30 160
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (brutto)	115 018	127 647
Odpis aktualizujący należności	(1 358)	(1 544)
Należności z tytułu dostaw i usług, razem (netto)	113 660	126 103

Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane (brutto) z podziałem na należności niespłacone w okresie:

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
a) do 1 miesiąca	21 067	22 812
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	3 716	5 813
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	283	294
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	1 808	134

e) powyżej 1 roku	1 570	1 107
Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane, razem (brutto)	28 444	30 160
Odpis aktualizujący należności	(1 358)	(1 544)
Należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane, razem (netto)	27 086	28 616

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi przedstawione są w punkcie 32.1. dodatkowych not objaśniających.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają termin płatności od 1 do 3 miesięcy.

Spółka posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży tylko zweryfikowanym klientom. Znacząca część należności Spółki jest ubezpieczona, bądź zabezpieczona gwarancjami bankowymi z tytułu centralnego regulowania płatności. Dzięki temu, zdaniem Zarządu, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Spółki.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku należności z tytułu dostaw i usług w łącznej kwocie 1 358 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 1 544 tys. zł) zostały uznane za trudno ściągalne i w związku z tym objęte odpisem.

Odpis aktualizujący wartość należności został ujęty w rachunku zysków i strat w pozycji pozostałe koszty operacyjne.

Zmiany odpisu aktualizującego należności przedstawiały się następująco:

	Zmiana stanu	
	2018	2017
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	1 544	1 704
Utworzenie	327	679
Wykorzystanie	(184)	(227)
Rozwiązanie	(329)	(612)
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	1 358	1 544

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług, które na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku były przeterminowane, ale nie uznano ich za nieściągalne:

	Razem	Nieprzeterminowane	Przeterminowane, lecz ściągalne				
			< 30 dni	30 – 90 dni	90 – 180 dni	180 – 365 dni	>365 dni
31 grudnia 2018	113 660	86 574	21 067	3 716	15	1 573*	715*
31 grudnia 2017	126 103	97 487	22 812	5 804	-	-	-

*na należności z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych Spółka nie tworzy odpisów aktualizujących należności

22. Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Ubezpieczenia majątkowe i komunikacyjne	930	1 042
Targi	89	185
Rozliczenie kosztów projektów	1 102	1 229
Podróże służbowe	36	24
Licencje	137	109
Pozostałe	2 830	439
	5 124	3 028

23. Pochodne instrumenty finansowe

Wartość godziwa instrumentów pochodnych (zerokosztowe strategie opcyjne)	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Długoterminowe należności z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	8 749	33 433
Krótkoterminowe należności z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	17 119	18 210
Długoterminowe zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	-	-
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych	-	-
	25 868	51 643

Szczegółowy opis instrumentów pochodnych zawiera nota 34.2. dodatkowych informacji i objaśnień.

24. Udzielone pożyczki

Aktywa trwałe	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanim	19 591	71 588
Pożyczki udzielone podmiotom pozostałym	2 000	3 400
	21 591	74 988
Aktywa obrotowe		
Pożyczki udzielone podmiotom powiązanim	5 772	12 102
Odsetki należne od pożyczek udzielonych podmiotom powiązanim	168	228
Pożyczki udzielone podmiotom pozostałym	-	-
Odsetki należne od pożyczek udzielonych podmiotom pozostałym	14	21
	5 954	12 351
Razem	27 545	87 339

Szczegóły pożyczek udzielonych podmiotom powiązanim przedstawione są w punkcie 32.3. dodatkowych not objaśniających.

25. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku i w kasie	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Inne środki pieniężne (lokaty overnight i lokaty poniżej 3 m-cy, obligacje z terminem wykupu poniżej 3 m-cy)	-	-
	34 878	32 684

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według wynegocjowanych stóp procentowych.

Wartość godziwa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 34 878 tys. zł (31 grudnia 2017 roku: 32 684 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka dysponowała środkami pieniężnymi o ograniczonej możliwości dysponowania w wysokości 160 tysięcy zł wynikające z płatności split- payment (31 grudnia 2017 roku: nie występowały).

26. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwy

26.1. Kapitał podstawowy

Kapitał akcyjny (akcje w sztukach)	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Akcje zwykłe serii A o wartości nominalnej 1 złoty każda	8 793 992	8 793 992
Akcje zwykłe serii B o wartości nominalnej 1 złoty każda	2 456 380	2 456 380
Akcje zwykłe serii C o wartości nominalnej 1 złoty każda	6 058 000	6 058 000
Akcje zwykłe serii D o wartości nominalnej 1 złoty każda	2 047 619	2 047 619
Akcje zwykłe serii E o wartości nominalnej 1 złoty każda	4 327 093	4 327 093
Akcje zwykłe serii F o wartości nominalnej 1 złoty każda	68 000	68 000
Akcje zwykłe serii G o wartości nominalnej 1 złoty każda	150 000	150 000
Akcje zwykłe serii H o wartości nominalnej 1 złoty każda	29 685	29 685
	23 930 769	23 930 769

Wartość nominalna akcji

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają wartość nominalną wynoszącą 1 złoty i zostały w pełni opłacone lub pokryte wkładem rzeczowym.

Prawa akcjonariuszy

Akcje wszystkich serii są jednakowo uprzywilejowane co do głosu oraz co do dywidendy i prawa zwrotu z kapitału.

Akcjonariusze o znaczącym udziale

Lista akcjonariuszy posiadających, co najmniej 5% ogólnej liczby akcji Spółki na dzień 4 kwietnia 2019 roku:

L.p.	Akcjonariusz	Liczba posiadanych akcji i głosów	% udział w kapitale zakładowym	% udział w ogólnej liczbie głosów
1.	MaForm SARL*	7 763 889	32,44%	32,44%
2.	Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK	2 116 000	8,84%	8,84%
3.	IPOPEMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.**	2 054 828	8,59%	8,59%
4.	Nationale Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (dawniej ING PTE)	1 740 000	7,27%	7,27%
5.	Otwarty Fundusz Emerytalny PZU "Złota Jesień"	1 274 124	5,32%	5,32%

*MaForm SARL Luxemburg posiada 32,44% udziałów w kapitale zakładowym Fabryk Mebli „FORTE” S.A.

MaForm Holding Luxemburg SARL posiada 100% udziałów w kapitale zakładowym MaForm SARL Luxemburg.

MaForm Holding AG posiada 90,34% udziałów w kapitale zakładowym MaForm Holding Luxemburg SARL. Pozostałe 9,66% udziałów w kapitale zakładowym MaForm Holding Luxemburg SARL posiada Pani Maria Florczuk- Członek Zarządu Fabryk Mebli „FORTE” S.A.

Pan Maciej Formanowicz – Prezes Zarządu Fabryk Mebli „FORTE” S.A. wraz z małżonką posiadają 100% udziałów w MaForm Holding AG.

**w tym Bentham Sp. z o. o. 2.050.000 akcji, 8,57% akcji w kapitale zakładowym i w ogólnej liczbie głosów

26.2. Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

W okresie 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 roku nie nastąpiły zmiany w kapitale ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej.

26.3. Pozostałe kapitały

Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017 przekształcone
Saldo na początek okresu obrotowego	48 029	(9 291)
Zyski/Straty z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających w okresie	(51 978)	64 886
Kwoty przeklasyfikowane z kapitału rezerwowego z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych do przychodów ze sprzedaży	7 981	3 699
Odroczony podatek dochodowy	(766)	(11 266)
Saldo na koniec okresu obrotowego	3 266	48 029

Koszt zabezpieczenia

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017 przekształcone
saldo na początek okresu obrotowego	(6 198)	(5 823)
Zyski/Straty z tytułu wyceny wartości czasowej opcji	24 867	(854)
Kwoty przeklasyfikowane z kosztu zabezpieczenia do przychodów ze sprzedaży	3 166	(975)
Odroczony podatek dochodowy	(4 149)	1 454
saldo na koniec okresu obrotowego	17 687	(6 198)

Opis zasad stosowanych przez Spółkę dla rachunkowości zabezpieczeń została zawarty w nocie 6.17, natomiast wpływ jej zastosowania na sprawozdania finansowe oraz ryzyko z nią związane w nocie 34.2.

Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowe

	Kapitał zapasowy tworzony ustawowo	Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowe	Razem
Na dzień 1 stycznia 2018 roku	1 250	340 024	341 274
Odpis z zysku na inwestycje i finansowanie działalności bieżącej Spółki	-	54 405	54 405
Na dzień 31 grudnia 2018 roku	1 250	394 429	395 679

	Kapitał zapasowy tworzony ustawowo	Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowe	Razem
Na dzień 1 stycznia 2017 roku	1 250	247 609	248 859
Odpis z zysku na inwestycje i finansowanie działalności bieżącej Spółki	-	92 415	92 415
Na dzień 31 grudnia 2017 roku	1 250	340 024	341 274

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, Spółka jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w sprawozdaniu Spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego.

O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie; jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Zgodnie ze Statutem Spółki na podstawie uchwał Walnego Zgromadzenia kapitały rezerwowe mogą być użyte w szczególności na podwyższenie kapitału zakładowego oraz wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy.

26.4. Niepodzielony wynik finansowy i ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zyski zatrzymane	31.12.2018	31.12.2017 przekształcone
Zysk/(strata) netto	(2 534)	54 780
Niepodzielony wynik finansowy	23 837	23 664
	21 303	78 444

Niepodzielony wynik finansowy pochodzi z wyceny majątku trwałego do wartości godziwych ustalonych na moment przejścia Spółki na MSSF, z wyceny świadczeń emerytalnych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy (31 grudnia 2017 roku: nie wystąpiły).

26.5. Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji

MSR 29 „Sprawozdawczość finansowa w warunkach hiperinflacji” wymaga, by jednostki gospodarcze, które prowadziły działalności w warunkach hiperinflacji przeliczyły składniki kapitału własnego (z wyłączeniem zysków zatrzymanych oraz wszelkich nadwyżek z aktualizacji wyceny aktywów) stosując ogólny indeks cen począwszy od dat, w których kapitały te zostały wniesione lub powstały w inny sposób. Przyjmuje się, że w Polsce hiperinflacja występowała w latach 1989 – 1996.

Zdaniem Zarządu wątpliwości budzić może ujmowanie wspomnianej korekty jako niepokrytej straty z lat ubiegłych w sytuacji, gdy nie jest jasne, jakie skutki wywołuje korekta na gruncie KSH. W tej sytuacji zdaniem Zarządu ujęcie korekty hiperinflacyjnej bezpośrednio w kapitałach Spółki prezentowanych w bilansie mogłoby być mylące dla czytelników tego sprawozdania, z tego powodu biorąc pod uwagę zapisy MSR 1. 17 odpowiednie kwoty i sposób przeliczenia zostały ujęte jedynie w poniższej tabeli (w zł). Uwzględniając poniżej przedstawioną informację jednostkowe sprawozdanie finansowe rzetelnie przedstawia sytuację majątkową i finansową oraz przepływy pieniężne Spółki jest zgodne z MSSF.

Kapitał podstawowy w księgach na koniec 1996 roku	17 308
Kapitał podstawowy po uwzględnieniu wskaźników hiperinflacji	25 758
Efekt korekty hiperinflacyjnej na kapitale podstawowym	(8 450)
Kapitał zapasowy w księgach na koniec 1996 roku	50 273
Kapitał zapasowy po uwzględnieniu wskaźników hiperinflacji	60 277
Efekt korekty hiperinflacyjnej na kapitale zapasowym	(10 004)
Łączny efekt korekty hiperinflacyjnej na zyskach zatrzymanych	(18 454)

27. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

Krótkoterminowe	Nominalna stopa procentowa %	Termin spłaty	31.12.2018	31.12.2017
PKO BP S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 3 500 tys. EUR	1M EURIBOR	do 22.12.2018	-	3 744
mBank S.A. – kredyt inwestycyjny w wysokości 2 400 tys. EUR	1M EURIBOR	do 31.12.2018	-	2 307
PKO BP S.A.– kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR /1M EURIBOR	do 09.06.2019	91 998	-

mBank S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 5 000 tys. EUR	w zależności od waluty wykorzystania O/N WIBOR lub O/N EURIBOR lub O/N LIBOR	do 12.12.2019	9 806	-
ING Bank Śląski S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR /1M EURIBOR /1M LIBOR	do 30.06.2019	70 307	-
Razem krótkoterminowe			172 111	6 051

Długoterminowe	Nominalna stopa procentowa %	Termin spłaty	31.12.2018	31.12.2017
PKO BP S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR /1M EURIBOR	do 09.06.2019	-	44 764
ING Bank Śląski S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł	w zależności od waluty wykorzystania 1M WIBOR /1M EURIBOR /1M LIBOR	do 30.06.2019	-	54 717
mBank S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 5 000 tys. EUR	w zależności od waluty wykorzystania O/N WIBOR lub O/N EURIBOR lub O/N LIBOR	do 12.12.2019	-	15 834
Razem długoterminowe			-	115 315

Zabezpieczenia kredytów na dzień	31 grudnia 2018 roku
PKO BP S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł	<ol style="list-style-type: none"> Hipoteka umowna łączna kaucyjna do kwoty 120 000 tysięcy zł na prawie użytkowania wieczystego zabudowanych nieruchomości Emitenta oraz zlokalizowanych na tych nieruchomościach budynkach stanowiących odrębny od gruntu przedmiot własności położonych w Hajnówce oraz w Ostrowi Mazowieckiej Weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową, przelewem praw z umów ubezpieczenia nieruchomości, na których ustanowiono hipotekę Zastaw rejestrowy na zapasach rzeczy oznaczonych co do gatunku znajdujących się w Oddziale w Hajnówce
ING Bank Śląski S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 100 000 tys. zł	<ol style="list-style-type: none"> Zastaw rejestrowy na mieniu ruchomym w fabryce w Suwałkach i Ostrowi Mazowieckiej do najwyższej sumy zabezpieczenia 120 000 tys. zł Hipoteka łączna kaucyjna do kwoty 54 000 tysięcy zł ustanowiona na prawie użytkowania wieczystego gruntu oraz prawie własności budynków w fabryce w Suwałkach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia Zastaw rejestrowy ustanowiony na zapasach o minimalnej wartości 65 000 tys. zł w fabryce w Suwałkach i w Ostrowi Mazowieckiej do najwyższej sumy zabezpieczenia 120 000 tys. zł Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej
mBank S.A. – kredyt obrotowy w wysokości 5 000 tys. EUR.	<ol style="list-style-type: none"> Weksel in blanco wystawiony przez Kredytobiorcę zaopatrzonej w deklarację wekslową Zastaw rejestrowy na rzeczowych aktywach trwałych do najwyższej sumy zabezpieczenia 6 000 tys. EUR

Podział kredytów ze względu na rodzaj waluty (w przeliczeniu na zł)

Waluta	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
PLN	162 305	115 315
EUR	9 806	6 051
	172 111	121 366

Przy nominalnej stopie procentowej należy uwzględnić dodatkowo wynegocjowane marże bankowe, które odzwierciedlają ryzyko związane z finansowaniem Spółki.

28. Rezerwy

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Rezerwy krótkoterminowe:		
Krótkoterminowa rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia	462	426
Rezerwa na naprawy gwarancyjne	2 338	2 284
Rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu:		
Dotacja do zakupionych środków trwałych	-	13
	2 800	2 772

Spółka tworzy rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych oraz zwroty produktów sprzedanych w ciągu ostatniego roku w oparciu o poziom napraw gwarancyjnych oraz zwrotów odnotowanych w latach ubiegłych. Przewiduje się, że znacząca większość tych kosztów zostanie poniesiona w następnym roku obrotowym. Założenia zastosowane do obliczenia rezerwy na naprawy gwarancyjne i zwroty oparte zostały na bieżących poziomach sprzedaży i aktualnych dostępnych informacjach na temat zwrotów o rocznym okresie gwarancji i rękojmi na wszystkie sprzedane produkty.

Zmiany stanu rezerw przedstawiały się następująco:

Nazwa rezerwy	BO	wykorzystanie	rozwiązanie	zwiększenie	BZ
Naprawy gwarancyjne	2 284	-	-	54	2 338

Zmiany stanu rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia została opisana w nocie 15 dodatkowych not objaśniających.

29. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (krótkoterminowe)

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	104 105	89 978
Wobec jednostek powiązanych	41 447	28 205
Wobec jednostek pozostałych	61 959	60 648
Zobowiązania kontraktowe	699	1 125
Zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych	6 540	5 657
Podatek dochodowy od osób fizycznych	1 246	1 296
Ubezpieczenia społeczne	4 725	4 204
Pozostałe	569	157
Pozostałe zobowiązania	19 229	17 229
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	12 232	12 632

Zobowiązania inwestycyjne	5 451	3 210
Inne zobowiązania	1 546	1 387
Rozliczenia międzyokresowe bierne z tytułu:	37 042	47 281
Prowizji od sprzedaży	2 171	2 446
Bonusów dla odbiorców	19 695	27 652
Świadczeń urlopowych	3 673	4 266
Premii rocznej dla Zarządu	2 150	5 330
Kosztów badania sprawozdania finansowego	152	37
Usług obcych	8 804	5 800
Kar konwencjonalnych	360	1 750
Pozostałe	37	-
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	-	-
Zobowiązania razem	166 916	160 145

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań finansowych:

Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawione są w nocie 32 dodatkowych not objaśniających. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach od 7 do 60 dni. Pozostałe zobowiązania nie są oprocentowane i rozliczane są z 1 miesięcznym terminem płatności.

Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami, a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest zwracana Spółce przez właściwe organy podatkowe w okresach 60-dniowych.

Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach wymagalności w ciągu całego roku obrotowego.

30. Zobowiązania warunkowe

- W dniu 28 czerwca 2016 roku Spółka udzieliła poręczenia i zobowiązała się wykonać wszelkie zobowiązania pieniężne spółki zależnej DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej 50 lok.515 wynikające z umowy kredytowej z dnia 14 grudnia 2015 roku zawartej pomiędzy DYSTRI-FORTE Sp. z o.o. i ING Bank Śląski SA. Spółka zobowiązała się do zaspokojenia wszelkich zobowiązań Kredytobiorcy, obejmujących w szczególności całkowitą spłatę kwoty głównej kredytu, odsetek, prowizji, opłat i innych kosztów do kwoty 8 700 tysięcy EUR do dnia 29 października 2024 roku. Saldo kredytu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 16 307 tys. zł (na 31 grudnia 2017 roku: 22 842 tysięcy zł).
- Spółka udzieliła następujących zabezpieczeń zobowiązań handlowych spółki zależnej TANNE Sp. z o.o.:
 - na rzecz Interprint Polska Sp. z o.o. poręczenie zobowiązań handlowych do wysokości 400 tys. EUR z datą wygaśnięcia przypadającą na dzień 30.06.2019 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 154 tys. EUR
 - na rzecz IMPRESS DECOR POLSKA Sp. z o.o. poręczenie zobowiązań handlowych do wysokości 800 tys. zł z datą wygaśnięcia przypadającą na dzień 30.06.2019 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 107 tys. zł.
 - na rzecz Pfeleiderer Polska Sp. z o.o. poręczenie zobowiązań handlowych do wysokości 13 000 tys. zł z datą wygaśnięcia przypadającą na dzień 31.12.2018 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 54 tys. EUR.
 - na rzecz Decor Druck Leipzig GmbH poręczenie zobowiązań handlowych do wysokości 320 tys. zł z datą wygaśnięcia przypadającą na dzień 30.06.2019 roku. Saldo zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 241 tys. zł.
- Zabezpieczenia zobowiązań kredytowych spółki zależnej TANNE Sp. z o.o.:
 - poręczenie do kwoty 105 000 tys. EUR za zobowiązania TANNE wobec PKO BP wynikające z Umowy Kredytu,
 - poręczenie do kwoty 105 000 tys. EUR za zobowiązania TANNE wobec BGK wynikające z Umowy Kredytu,
 - poręczenie do kwoty 18 564 tys. EUR za zobowiązania TANNE wobec PKO BP wynikające z Umowy Hedgingowej,
 - poręczenie do kwoty 21 750 tys. EUR za zobowiązania TANNE wobec BGK wynikające z Umowy Hedgingowej,

Saldo kredytu Tanne Sp. z o.o. na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 424 466 tys. zł.

- W dniu 23 listopada 2018 roku Spółka udzieliła poręczenia i zobowiązała się wykonać wszelkie zobowiązania pieniężne spółki zależnej FORTE BRAND Sp. z o.o. wynikające z umowy kredytowej z zawartej pomiędzy FORTE BRAND Sp. z o.o. i ING Bank Śląski SA. Spółka zobowiązała się do zaspokojenia wszelkich zobowiązań Kredytobiorcy, obejmujących w szczególności całkowitą spłatę kwoty głównej kredytu, odsetek, prowizji, opłat i innych kosztów do kwoty 74 473 tys. zł do dnia 16.12.2022 roku. Saldo kredytu na dzień 31.12.2018 roku wynosi 70 514 tys. zł.

31. Sprawy sądowe

Nie występują istotne postępowania sądowe.

32. Informacje o podmiotach powiązanych

32.1. Transakcje z podmiotami powiązаныmi kapitałowo

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych ze spółkami zależnymi. Transakcje dotyczą sprzedaży produktów, towarów i usług oraz zakupów usług.

Podmiot powiązany		Sprzedaż podmiotom powiązanym	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
MV Forte GmbH	31.12.2018	1 403	17 954	1 273	2 117
	31.12.2017	1 453	19 108	1 311	1 440
FORTE MOEBEL AG	31.12.2018	35 370	3 356	943	275
	31.12.2017	36 198	3 424	5 743	223
DYSTRI-FORTE Sp. z o.o.	31.12.2018	1 856	24 232	1 140	2 074
	31.12.2017	1 745	23 525	528	4 346
Forte Brand Sp. z o.o.	31.12.2018	2 315	22 105	972	4 313
	31.12.2017	2 269	22 537	623	2 120
TANNE Sp. z o.o.	31.12.2018	21 392	232 561	2 634	32 255
	31.12.2017	63 584	73 017	2 017	19 721
TM HANDEL Sp. z o.o.	31.12.2018	363	456	-	111
	31.12.2017	11	359	98	37
TM HANDEL Sp. z o.o. S.K.A	31.12.2018	1	-	-	-
	31.12.2017	1	-	-	-
FORT INVESTMENT Sp. z o.o.	31.12.2018	1	-	-	-
	31.12.2017	1	-	-	-
FORTE BALDAI UAB	31.12.2018	-	179	-	15
	31.12.2017	-	178	-	15
FORTE SK S.r.o	31.12.2018	2	1 126	-	95
	31.12.2017	-	1 121	-	92
FORTE FURNITURE Ltd	31.12.2018	-	375	-	31

	31.12.2017	-	757	-	61
FORTE IBERIA S.l.u.	31.12.2018	6	1 792	-	150
	31.12.2017	-	1 581	-	129
ANTWERP FP Sp. z o.o.	31.12.2018	5 394	103	2 229	11
	31.12.2017	1 141	17	1 382	21
Razem	31.12.2018	68 103	304 239	9 191	41 447
	31.12.2017	106 403	145 624	11 702	28 205

Podmiot współkontrolowany		Sprzedaż podmiotom powiązanym	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT	31.12.2018	1 191	-	2 516	-
	31.12.2017	1 194	-	1 176	-

32.2. Pozostałe transakcje

Wspólne przedsięwzięcie, w którym Spółka jest wspólnikiem

W dniu 18 stycznia 2017 r. Spółka zawarła z INDIAN FURNITURE PRODUCTS LIMITED (IFPL)z siedzibą w Chennai Indie, podmiotem należącym do Grupy Kapitałowej ADVENTZ, umowę joint venture, dotyczącą produkcji i sprzedaży mebli na rynku indyjskim. Elementem umowy joint venture było utworzenie podmiotu o nazwie FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT. LTD z siedzibą w Chennai, w którym każdy z udziałowców, tj. FORTE i IFPL, posiada po 50% udziałów. Wkład pieniężny wniesiony do kapitału zakładowego FFPI przez każdego z udziałowców wyniósł równowartość ok. 2 mln. EUR. Zasadniczym przedmiotem działalności FFPI jest produkcja i sprzedaż mebli. Działalność FFPI oparta jest o istniejący zakład produkcyjny i sieć sprzedaży w Indiach, będące dotychczas własnością IFPL oraz o dostarczane przez FORTE know-how, wzornictwo, rozwój produktu i technologię produkcji. Spółka FFPI rozpoczęła działalność operacyjną w kwietniu 2017 r.

Spółka FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT. LTD została z dniem 30 czerwca 2017 roku włączona do konsolidacji metodą praw własności. Udział Jednostki Dominującej w stracie wypracowanej przez Spółkę w okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2018 roku wyniósł (-) 5 569 tys. zł.

Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Wszelkie transakcje z podmiotami powiązanymi są przeprowadzane na warunkach stosowanych przez Spółkę w relacjach z podmiotami niepowiązanymi.

Pożyczki udzielone podmiotom powiązanym

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2018 roku Spółka zawarła następujące umowy i aneksy do umów pożyczek ze spółkami powiązanymi:

- w dniu 02 stycznia 2018 roku aneks do umowy pożyczki ze spółką zależną Forte Mobilier SARL, zgodnie z którym podwyższono kwotę pożyczki do 40 tys. EUR, spłata pożyczki nastąpi w 8 równych ratach od 31 marca 2019 roku;
- w dniu 28 lutego 2018 roku aneks do umowy pożyczki ze spółką zależną Moebelvertrieb Forte GmbH, zgodnie z którym ustalono harmonogram spłaty pożyczki w 17 równych ratach od 30 czerwca 2018 roku;
- w dniu 30 marca 2018 roku aneks do umowy pożyczki ze spółką zależną FORT INVESTMENT Sp. z o.o. , zgodnie z którym ustalono harmonogram spłaty pożyczki w 8 równych ratach od 31 marca 2019 roku;
- w dniu 30 marca 2018 roku aneks do umowy pożyczki ze spółką zależną Dystri- Forte Sp. z o.o. , zgodnie z którym ustalono harmonogram spłaty pożyczki w 16 ratach począwszy od 30 września 2018 roku;
- w dniu 29 czerwca 2018 roku aneks do umowy pożyczki ze spółką zależną Galeria Kwadrat Sp. z o.o. , zgodnie z którym podwyższono kwotę pożyczki o 200 tys. zł oraz wydłużono okres spłaty do czerwca 2020 roku;

- w dniu 29 czerwca 2018 roku aneks do umowy pożyczki ze spółką zależną TM Handel Sp. z o.o. SKA, zgodnie z którym podwyższono kwotę pożyczki do 30 tys. zł oraz wydłużono okres spłaty do czerwca 2019 roku;
- w dniu 29 czerwca 2018 roku aneks do umowy pożyczki ze spółką zależną Forte Brand Sp. z o.o. , zgodnie z którym ustalono okres spłaty pożyczki w 6 ratach począwszy od czerwca 2020 roku;
- w dniu 31 lipca 2018 roku aneks do umowy pożyczki ze spółką zależną Kwadrat Sp. z o.o. , zgodnie z którym ustalono okres spłaty pożyczki w 4 ratach począwszy od lipca 2019 roku;

Saldo udzielonych pożyczek na dzień 31 grudnia 2018 roku prezentuje poniższa tabela:

Podmiot powiązany	Saldo pożyczki w walucie w tys.	Waluta pożyczki	Termin spłaty	Saldo pożyczki na dzień 31.12.2018 w tys. zł	Wartość odsetek należnych na dzień 31.12.2018
KWADRAT Sp. z o. o.	326	EUR	lipiec 2022	1 401	4
GALERIA KWADRAT Sp. z o.o.	1 220	PLN	czerwiec 2020	1 220	8
FORT INVESTMENT Sp. z o. o.	660	PLN	grudzień 2020	660	4
DYSTRI- FORTE Sp. z o.o.	656	EUR	czerwiec 2022	2 821	7
FORTE MOBILIER S.a.r.l.	30	EUR	grudzień 2020	129	-
TM- HANDEL Sp. z o.o. S.K.A.	30	PLN	czerwiec 2019	30	-
MV FORTE GmbH	2 800	EUR	czerwiec 2022	12 040	32
FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT. LTD	1 642	EUR	marzec 2025	7 062	113
Razem:				25 363	168
W tym:					
Część krótkoterminowa:					
KWADRAT Sp. z o. o.				351	4
GALERIA KWADRAT Sp. z o.o.				610	8
FORT INVESTMENT Sp. z o. o.				330	4
FORTE MOBILIER S.a.r.l.				65	-
TM- HANDEL Sp. z o.o. S.K.A.				30	-
MV FORTE GmbH				3 440	32
DYSTRI-FORTE Sp. z o.o.				946	7
FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT. LTD				-	113
Razem:				5 772	168
Część długoterminowa:					
KWADRAT Sp. z o. o.				1 050	-
GALERIA KWADRAT Sp. z o.o.				610	-
FORT INVESTMENT Sp. z o.o.				330	-
DYSTRI-FORTE Sp. z o.o.				1 875	-
FORTE MOBILIER S.a.r.l.				64	-
FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA PVT. LTD				7 062	-
MV FORTE GmbH				8 600	-
Razem:				19 591	-

Salda udzielonych pożyczek podmiotom powiązanym na dzień 31 grudnia 2017 roku prezentuje poniższa tabela:

Podmiot powiązany	Saldo pożyczki w walucie w tys.	Waluta pożyczki	Termin spłaty	Saldo pożyczki na dzień 31.12.2017 w tys. zł	Wartość odsetek należnych na dzień 31.12.2017
KWADRAT Sp. z o. o.	326	EUR	lipiec 2021	1 358	4
GALERIA KWADRAT Sp. z o.o.	1 020	PLN	czerwiec 2023	1 020	6

FORT INVESTMENT Sp. z o.o.	660	PLN	grudzień 2019	660	4
DYSTRI-FORTE Sp. z o.o.	700	EUR	-	2 920	8
FORTE MOBILIER S.a.r.l.	30	EUR	grudzień 2019	125	-
TANNE Sp. z o.o.		PLN	czerwiec 2023	-	9
TANNE Sp. z o.o.	13 200	EUR	czerwiec 2023	55 056	145
TM- HANDEL Sp. z o.o. SKA	20	PLN	czerwiec 2018	20	-
MV FORTE GmbH	3 400	EUR	marzec 2020	14 181	36
TERCEIRA Sp. z o.o.	1 000	PLN	-	1 000	7
TERCEIRA Sp. z o.o.	500	PLN	grudzień 2020	500	2
FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA Ltd	1 642	EUR	marzec 2025	6 850	7
Razem:				83 690	228
W tym:					
Część krótkoterminowa:					
KWADRAT Sp. z o.o.				340	4
GALERIA KWADRAT Sp. z o.o.				170	6
FORT INVESTMENT Sp. z o.o.				330	4
DYSTRI-FORTE Sp. z o.o.				947	8
FORTE MOBILIER S.a.r.l.				62	-
TANNE Sp. z o.o.				-	9
TANNE Sp. z o.o.				5 506	145
TM- HANDEL Sp. z o.o. SKA				20	-
MV FORTE GmbH				4 727	36
TERCEIRA Sp. z o.o.				-	7
TERCEIRA Sp. z o.o.				-	2
FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA Ltd				-	7
Razem:				12 102	228
Część długoterminowa:					
KWADRAT Sp. z o.o.				1 018	-
GALERIA KWADRAT Sp. z o.o.				850	-
FORT INVESTMENT Sp. z o.o.				330	-
DYSTRI-FORTE Sp. z o.o.				1 973	-
FORTE MOBILIER S.a.r.l.				63	-
TANNE Sp. z o.o.				49 550	-
TM- HANDEL Sp. z o.o. SKA				9 454	-
MV FORTE GmbH				1 000	-
TERCEIRA Sp. z o.o.				500	-
FORTE FURNITURE PRODUCTS INDIA Ltd				6 850	-
Razem:				71 588	-

Powyzsze pozyczki zostaly udzielone na warunkach rynkowych (oprocentowanie zmienne oparte o EURIBOR / WIBOR plus marza).

33. Instrumenty finansowe

33.1. Wartość bilansowa

Klasyfikacja instrumentów finansowych wg MSSF 9 na dzień 31 grudnia 2018 roku					
	Inwestycje kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Ogółem
Aktywa finansowe trwałe:	3	21 591	-	8 749	30 346
Aktywa finansowe	3	21 591	-	-	21 594
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	8 749	8 749
Aktywa finansowe obrotowe:	-	154 508	-	17 119	171 627
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe	-	113 676	-	-	113 676
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	17 119	17 119
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	34 878	-	-	34 878
Pozostałe aktywa finansowe	-	5 954	-	-	5 954
Zobowiązania finansowe długoterminowe:	-	-	-	-	-
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe	-	-	(319 556)	-	(319 556)
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe	-	-	(147 445)	-	(147 445)
Bieżąca część kredytów bankowych i pożyczek	-	-	(172 111)	-	(172 111)
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-
	3	176 099	(319 556)	25 868	(117 586)

Klasyfikacja instrumentów finansowych wg MSSF 9 na dzień 31 grudnia 2017 roku					
	Inwestycje kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Ogółem
Aktywa finansowe trwałe:	3	74 988	-	33 433	108 424
Aktywa finansowe	3	74 988	-	-	74 991
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	33 433	33 433
Aktywa finansowe obrotowe:	-	171 632	-	18 210	189 842
Należności z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe	-	126 597	-	-	126 597
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	18 210	18 210

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	32 684	-	-	32 684
Pozostałe aktywa finansowe	-	12 351	-	-	12 351
Zobowiązania finansowe długoterminowe:	-	-	(115 315)	-	(115 616)
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	-	-	(115 315)	-	(115 315)
Zobowiązania finansowe z tytułu	-	-	-	-	(301)
Zobowiązania krótkoterminowe	-	-	(147 907)	-	(147 907)
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług oraz pozostałe	-	-	(141 856)	-	(141 856)
Bieżąca część kredytów bankowych i pożyczek	-	-	(6 051)	-	(6 051)
Zobowiązania finansowe z tytułu	-	-	-	-	-
	3	246 620	(263 222)	51 643	35 044

33.2. Hierarchia wartości godziwej

Poniższa nota prezentuje ujawnienia dotyczące wyłącznie instrumentów finansowych wycenianych w bilansie według wartości godziwej.

	na dzień 31.12.2018		na dzień 31.12.2017	
	Poziom 2	Poziom 3	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe trwale	-	3	-	3
Należności z tytułu instrumentów pochodnych	25 868	-	51 643	-
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	-	-	-	-
	25 868	3	51 643	3

Metody ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych.

Poziom I

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2018 roku Spółka nie posiadała instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej kwalifikowanych do poziomu I (w 2017 roku: nie występowały).

Poziom II

Do poziomu II Spółka kwalifikuje należności lub zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ustalana jest na podstawie modeli wyceny instrumentów finansowych przy zastosowaniu ogólnie dostępnych kursów walutowych (2018: kurs EUR- 4,3000; 2017: kurs EUR – 4,1709) i stóp procentowych (1M -12 M WIBID, 1M-12M EURIBOR). Wskaźniki zmienności kursów walut pozyskiwane są z serwisów Reuters lub Bloomberg.

Do wyceny opcji europejskich Spółka stosuje model Garmana – Kohlhagena.

Kursy po jakich są zawierane opcje walutowe zaprezentowano w nocie nr 34.2 Rachunkowość zabezpieczeń.

Poziom III

Do poziomu III zakwalifikowane są udziały posiadane w spółkach nienotowanych, dla których nie jest możliwe wiarygodne ustalenie ich wartości godziwej. Dla spółek tych nie istnieją aktywne rynki ani nie odnotowano porównywalnych transakcji na tego typu walorach.

	Stan na dzień	
	31.12.2018	31.12.2017
Stan na początek okresu	3	3
Odpisy aktualizujące	-	-
Sprzedaż	-	-
Stan na koniec okresu	3	3

W okresie sprawozdawczym nie miało miejsca przekwalifikowanie, ani przesunięcie instrumentów finansowych między poszczególnymi poziomami (w okresie porównawczym: nie występowało).

Wartość godziwa i nominalna dla należności i zobowiązań handlowych jest zbliżona.

33.3. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat dotyczących instrumentów finansowych ujęte w rachunku zysków i strat.

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat na dzień 31 grudnia 2018 roku					
	Inwestycje kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Ogółem
Przychody/(koszty) z tytułu odsetek	-	1 137	(3 645)	-	(2 508)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	7 601	(2 642)	-	4 959
(Utworzenie)/rozwiązanie odpisów aktualizujących	-	(3)	-	-	(3)
Dywidendy	7	-	-	-	7
Korekta sprzedaży z tytułu transakcji zabezpieczających	-	-	-	11 147	11 147
Zyski/(straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-	-	-	-	-
Ogółem zysk/(strata) netto	7	8 735	(6 287)	11 147	13 602

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat na dzień 31 grudnia 2017 roku					
	Inwestycje kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Ogółem
Przychody/(koszty) z tytułu odsetek	-	903	(2 330)	-	(1 427)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	(14 324)	9 763	-	(4 561)
(Utworzenie)/rozwiązanie odpisów aktualizujących	-	(66)	-	-	(66)
Dywidendy	8	-	-	-	8
Korekta sprzedaży z tytułu transakcji zabezpieczających	-	-	-	2 725	2 725
Zyski/(straty) z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-	-	-	(463)	(463)
Ogółem zysk/(strata) netto	8	(13 487)	7 433	2 262	(3 784)

34. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Spółka, należą kredyty bankowe, umowy leasingu finansowego z opcją zakupu, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Spółki. Spółka posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Spółka zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, przede wszystkim walutowe kontrakty terminowe typu *zerokosztowe strategie opcyjne*. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności Spółki. Zasadą stosowaną przez Spółkę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Spółki obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. W stosowanych metodach nie nastąpiły żadne zmiany w stosunku do poprzedniego okresu.

Spółka monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych. Zasady rachunkowości Spółki dotyczące instrumentów pochodnych zostały omówione w nocie 6.17 i 6.18.

34.1. Ryzyko stopy procentowej

Spółka nie posiada instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem stóp procentowych.

Ryzyko stopy procentowej - wrażliwość na zmiany

Spółka na dzień 31 grudnia 2018 roku nie posiada długoterminowych kredytów, dokonano analizy ryzyka stopy procentowej dla długoterminowego leasingu finansowego. Założono wzrost / spadek stopy WIBOR o 5 % i wzrost / spadek stopy EURIBOR o 0,25%.

Zobowiązania kredytowe i leasingowe	Zmiana punktów procentowych	Wpływ na wynik finansowy brutto
Rok zakończony dnia 31.12.2018		
PLN	+5%	5
PLN	-5%	(5)
Rok zakończony dnia 31.12.2017		
PLN	+0,25 %	288
EUR	+0,03%	-
USD	+0,60 %	-

Analiza wrażliwości na zmiany stopy procentowej dla rachunkowości zabezpieczeń:

FX Opcje	Zmiana stopy %	Rezerwa CFH	Koszt zabezpieczenia
Rok zakończony dnia 31.12.2018			
WIBOR	+0,5%	-	(89 293)
WIBOR	-0,5%	-	92 182
EURIBOR	+0,25%	-	45 335
EURIBOR	-0,25%	-	(45 156)

Wartość bilansowa instrumentów finansowych Spółki narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe

31 grudnia 2018 - Oprocentowanie zmienne

	<1rok	1-2 lat	2-5 lat	>5 lat	Razem
Kredyty bankowe	172 111	-	-	-	172 111
Leasing finansowy	632	557	413	-	1 602

31 grudnia 2017 - Oprocentowanie zmienne

	<1rok	1-2 lat	2-5 lat	>5 lat	Razem
Kredyty bankowe	6 051	115 315	-	-	121 366
Leasing finansowy	675	301	-	-	976

Efektywna stopa procentowa dla kredytów zaciągniętych przez Spółkę wynosiła na dzień 31 grudnia 2018 roku 2,55 % (2017: 1,58 %).

Instrumenty finansowe Spółki, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie podlegają ryzyku stopy procentowej.

34.2. Ryzyko walutowe

Spółka narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji sprzedaży. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez Spółkę sprzedaży lub zakupów w walutach innych, niż jej waluta funkcjonalna. Około 84 % zawartych przez Spółkę transakcji sprzedaży wyrażonych jest w walutach innych, niż waluta sprawozdawcza Spółki. Spółka stara się negocjować warunki zabezpieczających instrumentów pochodnych w taki sposób, by odpowiadały one warunkom zabezpieczanej pozycji i zapewniały dzięki temu maksymalną skuteczność zabezpieczenia.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto w związku ze zmianą wartości godziwej aktywów i zobowiązań pieniężnych na racjonalnie możliwe wahania kursu EUR, GBP i USD (łącznie) przy założeniu niezmienności innych czynników.

Do analizy przyjęto następujące założenia zmiany kursów walut: dla danych na dzień 31 grudnia 2018 roku przyjęto wzrost kursu waluty EUR o 5% i waluty USD o 2% (2017: wzrost EUR o 2% i USD o 7 %) oraz spadek kursu waluty EUR o 5% i waluty USD o 2% w ciągu roku (2017: spadek EUR i USD o 1 %).

Parametry przyjęte w zaprezentowanej analizie wrażliwości zostały ustalone w oparciu o dostępne prognozy rynkowe dotyczące kształtowania się tych parametrów w okresie najbliższych 12 miesięcy. Różnice między rokiem 2019 i 2018 wynikają ze zmian tych prognoz.

FX Opcje	Zmiana stopy %	Rezerwa CFH	Koszt zabezpieczenia
Rok zakończony dnia 31.12.2018			
EUR/PLN	+5%	(35 720)	(20 495)
EUR/PLN	-5%	101 990	(29 837)

	Procentowa zmiana kursów	Wpływ na wynik finansowy brutto
31 grudnia 2018		
Należności handlowe	5%	5 889
Pożyczki udzielone	5%	1 173
Środki pieniężne	5%/2%	1 605
Zobowiązania handlowe	5%	(3 135)
Razem wpływ wzrostu kursów		5 532
Należności handlowe	-5%	(5 889)
Pożyczki udzielone	-5%	(1 173)
Środki pieniężne	-5%/-2%	(1 605)
Zobowiązania handlowe	-5%	3 135
Razem wpływ spadku kursów		(5 532)

	Procentowa zmiana	Wpływ na wynik finansowy	Wpływ na kapitał
31 grudnia 2017			
Należności handlowe	2%	2 446	-
Pożyczki udzielone	2%	1 610	-
Środki pieniężne	2%/7 %	634	-
Instrumenty zabezpieczające*	2%	-	(32 241)
Zobowiązania handlowe	2%/7 %	(971)	-
Kredyty bankowe	2%	(121)	-
Leasing	2%	(3)	-
Razem wpływ wzrostu		3 595	(32 241)
Należności handlowe	(1%)	(1 223)	-
Pożyczki udzielone	(1%)	(805)	-
Środki pieniężne	(1%)	(248)	-
Instrumenty zabezpieczające*	(1%)	-	16 121
Zobowiązania handlowe	(1%)	471	-
Kredyty bankowe	(1%)	61	-
Leasing	(1%)	1	-
Razem wpływ spadku		(1 743)	16 121

*analiza wrażliwości dotyczy wyłącznie wartości wewnętrznej opcji walutowych

Zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym

Podstawową metodą zarządzania ryzykiem walutowym są strategie zabezpieczające wykorzystujące instrumenty pochodne.

Spółka stosuje do zabezpieczenia przyszłych transakcji walutowych symetryczne strategie opcyjnie (opis w nocie 6.17)

Wpływ instrumentów pochodnych na sprawozdania

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość godziwa otwartych pozycji w instrumentach pochodnych wyniosła 25 868 tys. zł i w wysokości 4 032 tys. zł została ujęta w kapitale z aktualizacji pochodnych instrumentów finansowych jako wartość wewnętrzna, natomiast kwota 21 836 tys. zł została ujęta jako wartość czasowa w pozycji koszt zabezpieczenia.

W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2018 roku wynik na instrumentach pochodnych ukształtował się na poziomie 11 147 tysięcy zł i dotyczył realizacji wygasających strategii opcyjnych objętych rachunkowością zabezpieczeń.

Wpływ instrumentów pochodnych na wynik okresu

	01.01-31.12.2018	01.01-31.12.2017
		(przekształcone)
Wpływy na przychody ze sprzedaży	11 147	2 725
Wpływy na przychody/koszty finansowe:		
- z tytułu wyceny instrumentów pochodnych w okresie	-	-
Wpływy z instrumentów pochodnych na wynik okresu, łącznie:	11 147	2 725

Rachunkowość zabezpieczeń

Jednym ze strategicznych celów spółki jest minimalizacja ryzyka walutowego rozumianego jako wpływ zmian kursów walutowych na przepływy pieniężne, a tym samym na wynik finansowy Spółki. Spółka w ramach Planu Finansowego, co rok prognozuje miesięczne przychody i wydatki w walutach obcych otrzymując finalnie szereg prognozowanych ekspozycji netto. W celu zabezpieczenia tych prognozowanych ekspozycji przed wpływem istotnej zmiany kursu walutowego Spółka zawiera zerokosztowe symetryczne strategie opcyjnie polegające na zakupie opcji put i jednoczesnym wystawieniu opcji call na tę samą ilość jednostek instrumentu bazowego. Opisana strategia eliminuje wpływ ewentualnej zmiany kursu walutowego poniżej kursu wykonania opcji put oraz powyżej kursu wykonania opcji call na wartość ekspozycji wyrażoną w PLN.

Pomiędzy pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym istnieje naturalna relacja ekonomiczna oparta na zgodności ryzyka związanego z pozycją zabezpieczaną (ryzyko walutowe) a typem instrumentów zabezpieczających (opcje walutowe).

Konstrukcja strategii sprawia, że jej wartość wewnętrzna jako instrumentu zabezpieczającego zmienia się w przeciwnym kierunku niż wartość pozycji zabezpieczanej.

Opis ważniejszych zasad stosowanych odnośnie rachunkowości zabezpieczeń przedstawiony został w nocie 6.17. Zgodnie z nimi zmiany wartości wewnętrznej jak i czasowej zabezpieczających kontraktów opcyjnych zalicza się do kapitałów własnych Spółki. W momencie realizacji zabezpieczanego przychodu ze sprzedaży zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowane są w bieżącym wyniku finansowym.

Nie rzadziej niż na dzień rozpoczęcia zabezpieczenia oraz na koniec każdego miesiąca, dokonuje się oceny efektywności prospektywnej porównując skumulowaną zmianę wartości wewnętrznej opcji zabezpieczających do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów.

Na koniec każdego miesiąca dokonuje się pomiaru efektywności zabezpieczania - efektywność retrospektywna – porównując skumulowaną zmianę wartości wewnętrznej opcji zabezpieczających ustanowionych powiązań w ramach rachunkowości zabezpieczeń do skumulowanej zmiany wartości przyszłych przepływów pieniężnych oszacowaną na podstawie danych dotyczących rynku walutowego z dnia wyceny.

Spółka szacuje wskaźnik zabezpieczenia na poziomie 1. Wartość współczynnika wynika bezpośrednio ze strategii zarządzania ryzykiem, zgodnie z którą Spółka szacuje prognozowane przepływy, a następnie część z nich zabezpiecza strategią opcyjną w proporcji 1:1. MSSF 9 wymaga, aby zabezpieczenie było efektywne. Nieefektywność zabezpieczenia oznacza stopień w jakim zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych związanych z instrumentem zabezpieczającym są większe lub mniejsze niż te związane z pozycją zabezpieczaną. Podstawowe źródła nieefektywności rachunkowości zabezpieczeń stanowią:

- niedopasowanie terminów pieniężnych
- niedopasowanie terminów zapadalności
- niedopasowanie wartości nominalnych zabezpieczenia i pozycji zabezpieczanej.

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

Kapitał rezerwy z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych przedstawiono w punkcie 26.3. dodatkowych not objaśniających.

Wartość godziwa kontraktów walutowych

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość godziwa kontraktów walutowych spełniających kryterium zaliczenia ich do rachunkowości zabezpieczeń wynosiła 25 868 tys. zł.

Spółka ujmuje w jednostkowym sprawozdaniu finansowym rachunkowość zabezpieczeń zbieżną z wycenami bankowymi i prezentuje ją jako należność lub zobowiązanie, po uprzednim dokonaniu kompensaty dodatnich i ujemnych wycen opcji zawartych w ramach jednego banku.

Poniższa tabela zawiera zbiorcze dane dotyczące wartości godziwych i terminy rozliczeń, a także zbiorcze informacje dotyczące kwoty (wielkości) będącej podstawą przyszłych płatności oraz ceny realizacji efektywnych kontraktów terminowych. Terminy rozliczeń są zbieżne z terminami, w których kwoty odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny z tytułu tych transakcji zostaną odniesione do rachunku zysków i strat.

Waluta	Kwota w walucie	Typ transakcji	Data zawarcia	Data realizacji	Kurs terminowy	Nazwa Banku	Wartość godziwa
EUR	24 000	Opcja Put	04.2016	01-03.2019	4,3500-4,4000	PKO BP S.A.	1 699
EUR	24 000	Opcja Call	04.2016	01-03.2019	4,8500-	PKO BP S.A.	(1)
EUR	23 000	Opcja Put	08.2016	07-08.2019	4,4000	PKO BP S.A.	2 353
EUR	23 000	Opcja Call	08.2016	07-08.2019	4,8650	PKO BP S.A.	(167)
EUR	16 000	Opcja Put	10.2016	10.2019	4,4500	PKO BP S.A.	2 213
EUR	16 000	Opcja Call	10.2016	10.2019	4,8850	PKO BP S.A.	(201)
EUR	16 000	Opcja Put	11.2016	11.2019	4,5000	PKO BP S.A.	2 780
EUR	16 000	Opcja Call	11.2016	11.2019	5,1400	PKO BP S.A.	(115)

EUR	42 000	Opcja Put	07.2017	12.2019-05.2020	4,3500	PKO BP S.A.	3 353
EUR	42 000	Opcja Call	07.2017	12.2019-05.2020	4,7300	PKO BP S.A.	(1 709)
EUR	52 000	Opcja Put	05.2018	09.2020-04.2021	4,4000	PKO BP S.A.	5 482
EUR	52 000	Opcja Call	05.2018	09.2020-04.2021	4,7580	PKO BP S.A.	(4 391)
EUR	20 000	Opcja Put	06.2018	05-06.2021	4,4000	PKO BP S.A.	2 114
EUR	20 000	Opcja Call	06.2018	05-06.2021	4,9405	PKO BP S.A.	(1 574)
EUR	52 000	Opcja Put	11.2018	07-10.2021	4,4000	PKO BP S.A.	5 485
EUR	52 000	Opcja Call	11.2018	07-10.2021	4,9560	PKO BP S.A.	(4 714)
Razem						PKO BP S.A.	12 607
EUR	5 000	Opcja Put	05.2016	01-04.2019	4,4500	mBank S.A.	705
EUR	5 000	Opcja Call	05.2016	01-04.2019	4,9250	mBank S.A.	-
EUR	14 000	Opcja Put	10.2016	09.2019	4,4000	mBank S.A.	1 461
EUR	14 000	Opcja Call	10.2016	09.2019	4,9075	mBank S.A.	(122)
EUR	37 000	Opcja Put	08.2017	01-06.2020	4,4000	mBank S.A.	4 051
EUR	37 000	Opcja Call	08.2017	01-06.2020	4,7110	mBank S.A.	(1 733)
EUR	39 000	Opcja Put	09.2017	06-09.2020	4,4500	mBank S.A.	5 421
EUR	39 000	Opcja Call	09.2017	06-09.2020	4,8165	mBank S.A.	(2 093)
EUR	47 000	Opcja Put	04.2018	10.2020-04.2021	4,3500	mBank S.A.	4 363
EUR	47 000	Opcja Call	04.2018	10.2020-04.2021	4,6710	mBank S.A.	(4 837)
Razem						mBank S.A.	7 216
EUR	15 000	Opcja Put	04.2016	01-03.2019	4,4000	ING Bank Śląski S.A.	1 495
EUR	15 000	Opcja Call	04.2016	01-03.2019	4,8950	ING Bank Śląski S.A.	-
EUR	10 000	Opcja Put	05.2016	04.2019	4,4500	ING Bank Śląski S.A.	1 433
EUR	10 000	Opcja Call	05.2016	04.2019	4,9600	ING Bank Śląski S.A.	(1)
EUR	22 000	Opcja Put	06.2016	05-06.2019	4,4500	ING Bank Śląski S.A.	3 140
EUR	22 000	Opcja Call	06.2016	05-06.2019	4,9300	ING Bank Śląski S.A.	(22)
Razem						ING Bank Śląski	6 045

Ryzyka związane z terminowymi kontraktami walutowymi to ryzyka stopy procentowej, kursu walutowego oraz niewypłacalności drugiej strony transakcji. Ryzyko kredytowe jest jednak ograniczone, gdyż drugą stroną transakcji są banki o wysokim standingu finansowym.

34.3. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z wiarygodnością kredytową i wypłacalnością klientów, z którymi Spółka zawiera transakcje sprzedaży.

W Spółce funkcjonuje procedura przyznawania kontrahentowi limitu kredytu kupieckiego i określenie formy jego zabezpieczenia. Wszyscy klienci, którzy pragną korzystać z kredytów kupieckich, poddawani są procedurom wstępnej weryfikacji. Następnie uruchomiane są procedury ubezpieczenia danego klienta w ramach zawartych polis ubezpieczenia należności.

Praktycznie wszystkie należności handlowe, z wyjątkiem należności od jednostek powiązanych, są ubezpieczone, bądź zabezpieczone gwarancjami bankowymi z tytułu tzw. centralnego regulowania płatności. W sporadycznych przypadkach możliwa jest współpraca z klientami na podstawie limitów wewnętrznych, których wielkość każdorazowo wymaga akceptacji Zarządu.

Dodatkowo należności kontrahentów są regularnie monitorowane przez służby handlowe i finansowe. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych następuje wstrzymanie sprzedaży i uruchamiana jest windykacja należności.

Kwota maksymalnej ekspozycji na ryzyko kredytowe, w przypadku należności handlowych od jednostek pozostałych, jest ograniczona do wysokości przyznanych limitów wewnętrznych, franszyzy i udziału własnego określonych w warunkach polisy ubezpieczenia należności. Na dzień 31.12.2018 roku oszacowana kwota maksymalnej ekspozycji kredytowej wynosiła 6 090 tys. zł (w 2017 roku 3 064 tys zł).

W przypadku udzielonych pożyczek, Spółka na bieżąco monitoruje sytuację finansową dłużników. Zabezpieczenie udzielonych pożyczek stanowią weksle in blanco. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe z tytułu udzielonych pożyczek jest równa saldowi należności z tytułu pożyczek zaprezentowanym w nocy 24.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Spółki, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej, ryzyko kredytowe Spółki powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy.

34.4. Ryzyko związane z płynnością

Spółka narażona jest na ryzyko płynności wynikające z relacji zobowiązań krótkoterminowych do aktywów obrotowych. Spółka monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Spółki jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty bankowe oraz umowy leasingu finansowego.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wg daty ich zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

31 grudnia 2018	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	Razem
Kredyty bankowe	172 111	-	-	-	172 111
Leasing finansowy	632	557	413	-	1 602
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	166 916	-	-	-	166 916
	339 659	557	413	-	340 629

31 grudnia 2017	<1rok	1–2 lat	2-5 lat	>5 lat	Razem
Kredyty bankowe	6 051	115 315	-	-	121 366
Leasing finansowy	675	301	-	-	976
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	160 145	-	-	-	160 145
	166 871	115 616	-	-	282 487

35. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Spółki jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Spółki i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Spółka zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Spółka może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Spółka monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto.

	31.12.2018	31.12.2017
Oprocentowane kredyty i pożyczki	172 111	121 366
Leasing finansowy	1 602	976
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania, rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	183 557	177 358
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(34 878)	(32 684)
Zadłużenie netto	322 392	267 016
Kapitał podstawowy	23 931	23 931
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	114 556	114 556
Pozostałe kapitały rezerwowe	395 679	341 274
Kapitał rezerwowy z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych i koszt zabezpieczenia	20 953	41 831
Kapitał z połączenia	(1 073)	(1 073)
Program motywacyjny	2 354	2 354
Zyski zatrzymane	21 303	78 444
Kapitał razem	577 703	601 317
Kapitał i zadłużenie netto	900 095	868 333
Wskaźnik dźwigni	35,82 %	30,75 %

35.1. Transakcje z udziałem Zarządu, kluczowego kierownictwa lub członków ich najbliższych rodzin

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Jednostki Dominującej i emisja warrantów subskrypcyjnych serii D, E i F z wyłączeniem prawa poboru warrantów subskrypcyjnych serii D, E i F

Program Motywacyjny został wprowadzony na lata 2014-2016 dla Członków Zarządu Spółki (dalej Osoby Uprawnione). W celu przeprowadzenia Programu Motywacyjnego Spółka wyemitowała łącznie 356 220 imiennych warrantów subskrypcyjnych, w tym 118 740 warrantów subskrypcyjnych serii D, 118 740 warrantów subskrypcyjnych serii E oraz 118 740 warrantów subskrypcyjnych serii F, przewidzianych do objęcia przez Osoby Uprawnione. W wyniku realizacji Programu Motywacyjnego w sumie zaoferowano Osobom Uprawnionym 103 693 warrantów subskrypcyjnych serii D oraz 118 740 warrantów subskrypcyjnych serii F. Wykonanie praw z warrantów subskrypcyjnych, skutkujących objęciem akcji serii H, mogło nastąpić do dnia 30 listopada 2018 r. Z wyżej wymienionego prawa skorzystał ówczesny członek Zarządu Pan Gert Coopman w odniesieniu do 29 685 warrantów subskrypcyjnych serii D, który objął 29 685 akcji serii H w 2017 roku.

Na dzień bilansowy program się zakończył i nie ma już innych programów motywacyjnych opartych na akcjach.

35.2. Podmiot o znaczącym wpływie na Spółkę

Informacja o podmiotach posiadających powyżej 5% udziałów w kapitale jednostki została przedstawiona w nocie 26.1.

35.3. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi

Wszelkie transakcje z podmiotami powiązanymi są przeprowadzane na warunkach stosowanych przez Spółkę w relacjach z podmiotami niepowiązanymi.

35.4. Wynagrodzenie wyższej kadry kierowniczej Spółki

Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki:

	Okres 12 miesięcy zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Wynagrodzenie Zarządu, w tym:	8 699	11 350
w przedsiębiorstwie Emitenta	8 079	10 599
Maciej Formanowicz	2 284	4 157
Gert Coopmann	2 137	2 620
Klaus Dieter Dahlem	1 098	1 642
Maria Florczyk	765	992
Mariusz Gazda	848	1 188
Andreas Disch	947	-
z tytułu pełnienia funkcji we władzach jednostek zależnych	620	751
Maciej Formanowicz	537	520
Gert Coopmann	83	231

Rada Nadzorcza:	356	324
Zbigniew Sebastian	84	84
Stanisław Krauz	60	60
Tomasz Domagalski	28	60
Bernard Woźniak	60	37
Stefan Golonka	-	23
Jerzy Smardzewski	60	60
Piotr Szczepiórkowski	32	-
Jacek Tucharz	32	-

Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej:

	Rok zakończony	
	31.12.2018	31.12.2017
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	8 673	9 761
Nagrody jubileuszowe	-	-
Świadczenia po okresie zatrudnienia	12	37
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	21	14
Świadczenia pracownicze w formie akcji własnych	-	-
Łączna kwota wynagrodzenia wypłaconego głównej kadrze kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu i Rady Nadzorczej)	8 706	9 812

35.5. Udziały wyższej kadry kierowniczej w programie akcji pracowniczych

W okresie sprawozdawczym programy akcji pracowniczych nie występowały.

36. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Spółce w okresie styczeń – grudzień roku kształtowało się następująco:

	2018	2017
Zarząd Spółki	5	5
Administracja	267	196
Dział sprzedaży	405	390
Pion produkcji	2 339	2 403
Pozostali	168	160
Razem	3 184	3 154

37. Zdarzenia następujące po dacie bilansu

W dniu 18 marca 2019 roku Spółka zawarła aneks nr 25 z PKO BP S.A. K do umowy kredytowej z dnia 14 lutego 2000 roku, na mocy którego podwyższono maksymalnie dopuszczalne wskaźniki zadłużenia.

W dniu 3 kwietnia 2019 roku Spółka zawarła Umowę uzupełniającą z ING Bank Śląski S.A. do umowy kredytowej z dnia 24 czerwca 2003 roku, na mocy której podwyższono maksymalnie dopuszczalne wskaźniki zadłużenia.

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

**Główny Księgowy
Anna Wilczyńska**

Podpisy Członków Zarządu:

**Prezes Zarządu
Maciej Formanowicz**

**Członek Zarządu
Maria Małgorzata Florczuk**

**Członek Zarządu
Klaus Dieter Dahlem**

**Członek Zarządu
Mariusz Jacek Gazda**

**Członek Zarządu
Andreas Disch**

Ostrów Mazowiecka, dnia 4 kwietnia 2019 roku